

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 394

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2011

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

«Ἐπιτάφιος θρήνος» (Χαρακτικό Τάσιου)

Ἀπό τὸ
Ὡ γλυκό μου ἔαρ...

Γιέ μου, σάρκα μου ρόδινη,
γλυκό μου καλοκαίρι,
λιβάνι ανάφτω καὶ κρατῶ
μνημόσυνου ἁγιοκέρι.
Νάρδους, ξαντά, λεμονανθούς,
βοτάνια τῆς ἀβύσσου
σύναξα ψές, τὴν ἅγιαντη νὰ
λούσω ἐγὼ πληγὴ σου.

Μὰ ὡς ψηλαφῶ τὸ σύμπαντο
καὶ δὲ σὲ βρίσκω, ἀλί μου,
σκίζω τὸ στέρνο, γιόκα μου,
καὶ πλένω τὴ δική μου.
Καὶ, μάνα ὡς εἶμαι, στὸν ὀχτροῦ
βόλι πετάει ἡ ἀρά μου,
μὰ μεταγνοιῶνω – εἶμ' ἄκακη,
ὥσάν ἐσέ, χαρὰ μου!

Κρίτων Ἀθανασοῦλης

Σ' ὅλους τοὺς Ζαγορίσιους ὅπου γης, καὶ στο Ζαγόρι μας
ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ καὶ Καλὴ Ανάσταση!

Το Δ.Σ. τῆς Ι.Λ.Ε.Ζ.

Χρονογράφημα

Λόγια τ' Απρίλη

Σταύρου Συκιώτη

θέση της κοιλάδας του Βοϊδομάτη. Άνεση, ηρεμία, διαλογισμός, χαρακτηριστικά των στιγμών της μέρας. Και το βλέμμα ανατρέχει στις πλαγιές και τα ρουμάνια, παρακολουθώντας την καινούρια, αναγεννημένη πράσινη φορεσιά της βλάστησης. Ήδη, τα θαμνοειδή φυτά προπορεύονται στην πράσινη θωριά τους και καθημερινά ζωηρεύουν, πράσινα, και τα δασόβια δέντρα. Ο ενθουσιασμός να ολοκληρώσουν την πράσινη φουντωτή φορεσιά τους και με τη βοήθεια τ' Απρίλη που συνεχώς βελτιώνει τις καιρικές του συνθήκες είναι αντιληπτός από στιγμή σε στιγμή. Το σκηνικό της κοιλάδας του Βοϊδομάτη αλλάζει εικόνα, χρώμα, φωτεινότητα, μέρα με τη μέρα.

Το ξεκίνημα τ' Απρίλη αρχίζει με την «Πρωταπριλιά», δηλαδή τη προσπάθεια εξαπάτησης κάποιων με ψευδείς πληροφορίες. Προνομιούχο το Ψέμα. Εθιμοτυπική συνήθεια που παρουσιάζεται, από πολύ παλιά και συναπαντάται σε πολλούς λαούς και περιοχές του πλανήτη μας. Υπάρχουν πολλές παραλλαγές, με πολλές σκοπιμότητες και «ειδικό βάρος» στη χρήση του. Θα σημειώσουμε το κλασικό του τσομπάνου που, για αστειό, διαλαλούσε πως μπήκε λύκος στο κοπάδι του κι όταν κάποτε πράγματι μπήκε λύκος στο κοπάδι του δεν έγινε πιστευτός, για βοήθεια. Το ψέμα, πέρα από την εννοιολογική του σημασία έχει ψυχολογικές και φιλοσοφικές προεκτάσεις. Ωστόσο, το ψέμα της Πρωταπριλιάς έχει ξεφύσει, στην πάροδο του χρόνου, και λειτουργεί σαν εθιμικό παιγνίδισμα αστειότητας. Πάντως, με κάποια έξαρση το φαινόμενο της Πρωταπριλιάς έχει μεταφερθεί στον Τύπο που συναγωνίζεται, κάθε έντυπο, ποιο θα παρουσιάσει το πιο εντυπωσιακό δημοσιογραφικό ψέμα.

Πλούσιο ο Απρίλης στο έμπα του, παρουσιάζει κι άλλες παραπλήσιες εθιμικές εκδηλώσεις, όπως η Πρωτοχρονιά, η Πρωτομαγιά κλπ που σχετίζονται με ανθρώπινες προσδοκίες για υγεία, ευτυχία και προκοπή και παγανιστικές συμπεριφορές και εξορκισμό δαιμονίων. Δεν είναι πρόθεση του κειμένου για περισσότερα. Να αναφερθούμε μόνο πως πολλές εθιμικές συνήθειες σχετίζονται με την παραγωγή, τη γεωργία και κτηνοτροφία κλπ με σκοπό πάντα την καλή ανάπτυξη και καλή απόδοση. Η όποια επίκληση ή όποιο λιβάνισμα σε αόρατες δυνάμεις αποσκοπούν σε ευνοϊκή απόδοση αγαθών.

Επιστέγασμα όλων των όποιων εκδηλώσεων του Απρίλη, είναι πάντα οι γιορτές του Πάσχα, που έρχονται,

κυρίως, στη διάρκεια του.

Ο συνειρμός της φθοράς και της αναγέννησης της φύσης συναπαντάται με το θάνατο και την Ανάσταση του Χριστού. Ο Απρίλης με τα γνωρίσματά του και τις καιρικές του συνθήκες, βοηθάει ψυχολογικά στη γιορταστική χαρά και διάθεση των πιστών. Τα αγριολούλουδα και τα διακοσμητικά κλώνια των φυτών στολίζουν επιτάφιους, εκκλησίες και πανηγυρικούς χώρους κάθε περιοχής.

Παραστατικά μας το λέει στην τελευταία παράγραφο ενός χρονογραφήματός του (Εαρινό-Βήμα 23.4.78) ο Π. Παλαιολόγος:

«Ετοιμος διάκοσμος για τα θεία πάθη που, καθώς έρχεται απόψε εν τω μέσω της νυκτός εγκαινιάζει ο Νυμφίος της Εκκλησίας. Άνοιξη, ξύπνημα της φύσεως, σήμαντρα λιανοστηριών, καμπάνες ναών, λιβάδι και κεριά, πίστη και παράδοση, που εκφράζονται με ποικίλες μορφές και σχήματα».

Για το φετινό Πάσχα που είναι τόσο κοντά μας και με τις θερμές ευχές της «Δεύτερης σελίδας» στους απανταχού Ζαγορίσιους για υγεία και ευτυχία και αγάπη και ενδιαφέρον για το Ζαγόρι μας, θα τελειώσουμε το παρόν κείμενο με το γλαφυρό ποίημα «Χριστός Ανέστη» του Ηπειρώτη ποιητή Βασίλη Κρασίτη:

**«Απ' άνθος σ' άνθος η χαρά
τρέχει ανάλαφρη, αιθέρια
ηχεία καμπάνα ειρηνικά
στα πέλαγα, στη γη, στ' αστέρια.
Βάλασμο χύνουν τις καρδιές
τ' Απρίλη ρίγη μυρωμένα,
σε δαφνοφόρες εκκλησιές
καντήλια λάμπουν ασπηνεία».**

**Χριστός Ανέστη! Κι ζωή
σκιρτά σε κάθε τρικυμία.
Με της αγάπης, η ψυχή
μεθά, τη θεία μελωδία.**

**Ύμνος κι ασημία σ' εκκλησιές
μαλαματένιο το καντήλι,
σκιρτούν το Πάσχα οι ψυχές
στα μάγια του τρελού Απρίλη.**

**Κι ως τρέχει πάντα η χαρά
από λουλούδι σε λουλούδι
του Πάσχα ψάλλει η καρδιά
το πιο χαρούμενο τραγούδι».**

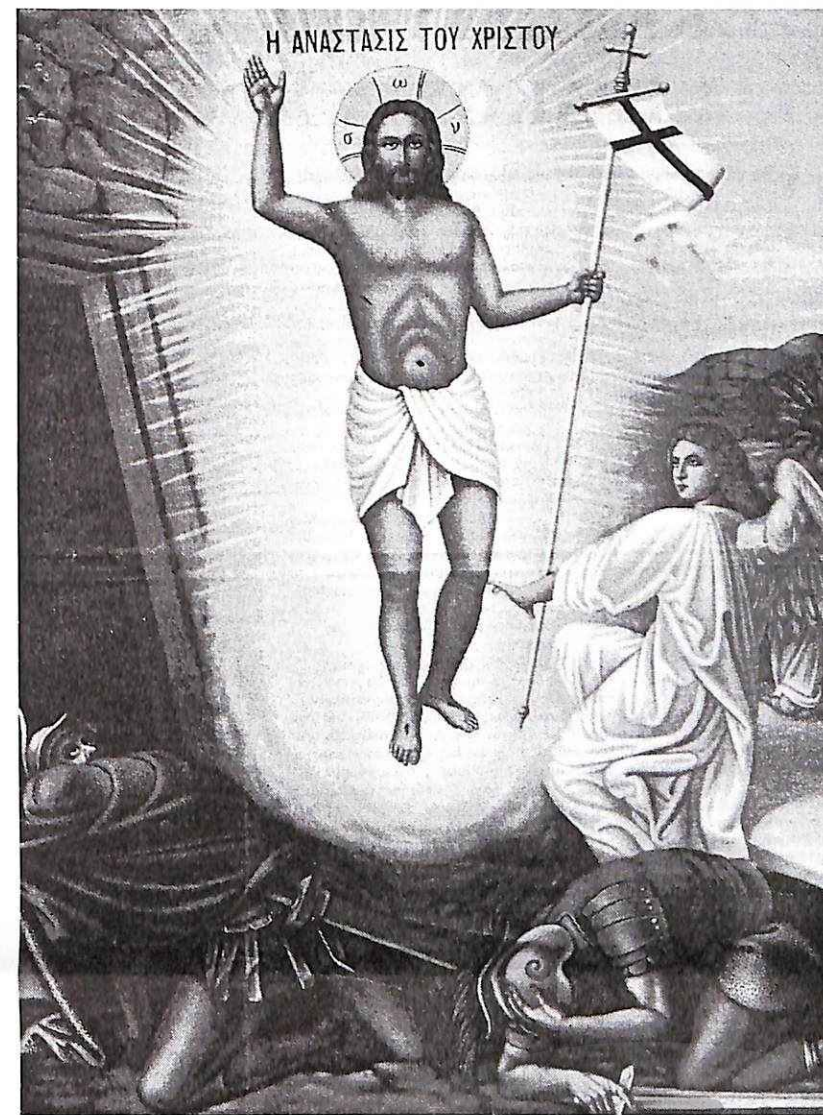
ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

Η Ανάσταση του Χριστού το μέγα μήνυμα της αγάπης

Πάντα τέτοια εποχή –Απρίλη μήνα– η φύση στολίζεται με τα καλά της για να γιορτάσει την «εορτή των εορτών» μέσα στον ετήσιο εορταστικό κύκλο το «Μέγα Πάσχα» το «Πάσχα των Πιστών».

Και είναι τόσο όμορφο αλήθεια το νόημα της Αγάπης και της Ανάστασης, όταν βρισκόμαστε κοντά στη φύση, που ανασταίνεται κατά την εποχή αυτή στην καινούρια της ζωή, και μαζί της κι' εμείς μετά τη χειμωιάτικη υποτονικότητα. Έτσι για την Ελλάδα το Πάσχα μέσα στις ανοιξιάτικες κλιματολογικές συνθήκες μεταμορφώνεται σ' ένα απέραντο πανηγύρι, που είναι η θριαμβευτική κορύφωση της πορείας του Χριστού προς τη Σταύρωση, η αναστάσιμη βεβαίωση. Ολόκληρη η πατρίδα μας γίνεται μια λαμπρή εονομασία χαρακτηριστική– που θυμίζει φως, λάμψη, χαρά.

«Λαμπρογιορτή» ή «Λαμπρόγιορτα» την αποκαλεί σε πολλά μέρη της χώρας μας ο λαός μας. «Ακριβώς γι' αυτό –σημειώνουν οι λαογράφοι– το Πάσχα είναι για το λαό μας η πιο μεγάλη γιορτή. Η πιο ελληνική, η πιο «παραδοσιακή».

Φθάσανε.... και το ούρλιασμα του όχλου, ούρλιασμα λύκου πεινασμένου όλο και δυναμώνει...

Φωνές βραχνές, στριγγιές, φωνές υστερικές ενώνονται σ' ένα ξεφωνητό άγριο.

Και πάνω από την ανθρωποθάλασσα μια κραυγή βγαλμένη από τα ίδια τα τρισβάθα της πλανιέται «Σταύρωσον! Σταύρωσον!»

Συρφετός ολόκληρος, μορφές αναμαλλιασμένες, απαίσιες, μάτια φλογισμένα από τον πυρετό της εκδίκησης και τον φθόνο των Φαρισαίων, που βλέπεις μέσα τους του θριάμβου τη λάμψη. Ο όχλος ωρύεται και παραληρεί! «Σταύρωσον! Σταύρωσον!».

Είναι ο ίδιος εκείνος όχλος που με βάγια έστρωνε λίγο πριν το δρόμο του λυτρωμού. Τον αποθέςωνε χθες. Σήμερα τον σταυρώνει.

Ατάραχος και με γαλήνια μεγαλοπρεπή τη μορφή ο Θεάνθρωπος προσμένει τους δημίους του. Στα μάτια του –καθρέφτες του ουρανού και της θάλασσας–

Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΓΟΛΓΟΘΑ

δεν βλέπεις τη φλόγα την άσβεστη του μίσους. Βλέπεις την ίδια εκείνη μελαγχολία που σε λίγο θα φανερωθεί σ' όλο το μεγαλείο ψηλά από το Σταυρό!

Του όχλου το ουρλιαχτό δεν φθάνει σ' αυτά του. Ζει στον κόσμο το δικό του! Μερικές στιγμές περνάνε και έγινε της ανθρωπότητας η μεγάλη στρόφη στο προπατορικό αμάρτημα. Χρειάζοταν το αίμα ενός αθώου.

Τώρα στο γκρίζο του ουρανού φόντο ένας Σταυρός, σύμβολο αιώνιο, του πόνου και της ελπίδας ξεχωρίζει. Μόνη μιας ανθρώπων κι όταν ο Ρωμαίος στρατιώτης του έδωσε να πει πάνω στο Σταυρό ξύδι και χολή, τα χείλη του Θεανθρώπου είχαν πλέον γευθεί, ότι στον κόσμο είναι πιο πικρό, την αχαριστία του πλήθους, την προδοσία του μαθητή, τη λιποψυχία του φίλου.

Κάθε χρόνο με την ίδια λύπη συγχώρεσέ τους, γιατί δεν ξέρουν τι κάνουν». Τους μαθη-

τές του τους αποχαίρετσε με το «Αγαπάτε αλλήλους». Όλη η διδασκαλία του Χριστού είναι μια λέξη «ΑΓΑΠΗ».

Όπως κάθε χρόνο έτοι και φέτος θα παρακολουθήσουμε βήμα-βήμα την αρχή πορεία του Χριστού μας προς το Γολγοθά, όπως εξελίσσεται το θείο δράμα από την ώρα του Μυστικού Δείπνου μέχρι τη Σταύρωση. Πόση αγωνία και πόσος πόνος! Έμελλε όλα να τα δοκιμάσει και όλα να τα υποφέρει. Όλο το ποτήρι της πίκρας έπρεπε να το αδειάσει για τη σωτηρία των ανθρώπων κι όταν ο Ρωμαίος στρατιώτης του έδωσε να πει πάνω στο Σταυρό ξύδι και χολή, τα χείλη του Θεανθρώπου είχαν πλέον γευθεί, ότι στον κόσμο είναι πιο πικρό, την αχαριστία του πλήθους, την προδοσία του μαθητή, τη λιποψυχία του φίλου.

Κάθε χρόνο με την ίδια λύπη παρακολουθούμε τα πάθη του Χριστού, νομίζοντας ότι κάθε

Τα έθιμα του Πάσχα διατηρούνται περισσότερα απ' όλα τ' άλλα ακριβώς γιατί το Πάσχα έρχεται μαζί με την άνοιξη. Τι πιο ωρία στιγμή από την πανηγυρική νυχτερινή ακολουθία της Ανάστασης. Οι χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες, οι αναστάσιμες λαμπάδες, τα βεγγαλικά, οι χαρούμενες ευχές, το τσούγκρισμα των αυγών.

Άνθρωποι κάθε ηλικίας προσέρχονται με ανυπόκριτη χαρά και ευλάβεια να συμμετάσχουν σ' αυτή τη μοναδική εορταστική εκδήλωση από την εκκλησιαστική μας παράδοση, την **Ανάσταση του Χριστού!**

Έτσι με αυτά τα συναισθήματα ας γιορτάσουμε και φέτος το Πάσχα ζώντας το μυστήριο του Σταυρού και της Ανάστασης ανηλώντας ελπίδα και δύναμη για το παρόν και το μέλλον της κοινωνίας, της χώρας μας της στενότερης πατρίδας μας το Ζαγόρι.

**«Χριστός Ανέστη! Ολόθερμη
η αγάπη ας αναβλύσει,
κάθε διχόνοια ας ξεχαστεί
κι' όλοι μονιασμένοι
Πάσχα τερπνό ας γιορτάσουμε
και πάλι ενωμένοι».**

Σάββας Θεοδώρου

χρόνο ο Ιησούς σε κάποια μακρινή Ιουδαία, ξεκινάει να ανεβεί στο Γολγοθά χάριν των ανθρώπων.

Όπως πόσο ιερή και μυστηριακή είναι η τελευταία πράξη του δράματος. Οι τρεις γυναίκες η Μαρία η Μαγδαληνή, η Μαρία του Ιακώβου και η Σαλώμη, ξεκίνησαν την Κυριακή το πρωί για να αλείψουν το άχραντο Σώμα με αρώματα.

Το μνήμα ήταν κλεισμένο με μια βαριά πέτρα. Οι τρεις γυναίκες είδαν πως η πέτρα είχε κυλήσει και το μνήμα ήταν ανοιχτό! Ένας άγγελος τους είπε το μεγάλο μήνυμα, ότι «ο Χριστός αναστήθηκε!». Από την ώρα εκείνη ότι υπέφερε ως άνθρωπος είχε πλέον τελειώσει. Δεν ανήκε στους δώδεκα μαθητές του και στους λίγους πιστούς του.

Από εκείνη τη στιγμή πλέον σ' ολόκληρη τη βασανισμένη ανθρωπότητα ακούστηκε το «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!».

Ευθυμίου Ρούλα

Ήθη και έθιμα από του Λαζάρου έως την Ανάσταση στο Κουκούλι

Τη μέρα που ο Χριστός μπήκε στα Ιεροσόλυμα σαν άρχοντας, έτσι τον ένωσαν οι συντοπίτες του οι Εβραίοι και μετά γελάστηκαν ή νόμισαν ότι γελάστηκαν και μετά από μία βδομάδα τον σταύρωσαν, όχι βέβαια όλος ο λαός, όπως θέλησαν αργότερα κάποιοι να περάσουν, αλλά η οπείρα, οι αλήτες των Ιεροσολύμων, παρασυρμένοι από το Ιερατείο, ως συνήθως, για τους δικούς τους σκοπούς.

Και ενώ χθες φωνάζαν «Ωσαννά» μετά από λίγο φωνάζουν «Σταύρωσον». Ας είναι, αυτό συμβαίνει στους αιώνες και συμβαίνει και σήμερα, δυστυχώς. Την ημέρα των Βαίων πηγαίναμε στην εκκλησία και παίρναμε τα βάνια. Γυρίζοντας, στο δρόμο, αν κάποιος δεν είχε βάνια, οι άλλοι τους χτυπούσαν στην πλάτη και του λέγαν:

Που 'ναι τα βάνια σου καλέ, τάχω μες στο χοντζερέ.
(Πιθανώς, «χοντζερέ» λέγαν το εικονοστάσι, το μέρος του χόντζα, του ιερωμένου των Μουσουλμάνων, δηλαδή).

Και ο διάλογος έξω από την εκκλησία συνεχίζονταν

*«Βγάλα εξω να τα δώ
δεν είναι η μάνα μου εδω.
Πήγε για να πλύνει
μες τον ποταμό.
Τέτοια μέρα πλένει
η καταραμένη».*

Την προηγούμενη όμως των Βαίων γιορτάζαμε μια εξίσου σημαντική γιορτή την Ανάσταση του Λαζάρου.

Οι νοικοκυρές έβγαιναν, φιλούσαν τον σταυρό άκουγαν τις ευχές και το τραγούδι του Λαζάρου, που θα σας πω παρακάτω και παίρναν το μπαχτσίο τους, —το δώρο—, που ήταν άβραστα άσπρα αυγά.

Το τραγούδι του Λαζάρου ήταν το παρακάτω:

Σήμερα ήρθε ο Χριστός Θεού Υιός αγαπητός,

στην πόλη Βηθανία, πού 'ναι η Μάρθα και η Μαρία.

Ήρθε τον Λάζαρο να δει, πού 'ναι θαμμένος μες τη γη

και να τον αναστήσει, όλους να καλοκαρδίσει.

Δυο αδελφούλες τον θεωρούν και τον Χριστό παρακαλούν,

αδερφο τους ν' αναστήσει κι όλους να καλοκαρδίσει.

Τότε δακρύζει ο Χριστός, γιατί ' ήταν φίλος του πιστός,

στον τάφο τριγυρίζει και τον Άη φοβερίζει.

Θεό θερμά παρακαλεί, έξω τον Λάζαρο καλεί,

κι ο Λάζαρος σηκώνει αναστήθει κι ελυτρώθει.

Επίλογος
Τότε τον Λάζαρο κοιτούν, κι όλοι να μάθουν τον ρωτούν:
— Πες μας Λάζαρε τι είδες, εις τον Άδη όπου πήγες
— Είδα βόγκους, είδα πόνους, είδα βάσανα και τρόμους.

Και φτάσαμε στη Μεγάλη Εβδομάδα και στην Πασχαλιά. Όλη τη Μεγάλη βδομάδα πηγαίναμε κάθε βράδυ στην εκκλησία και παρακολουθούσαμε τα Πάθη του Κυρίου.

Τον βλέπαμε με το ακάνθινο στεφάνι σαν Νυμφίο. Και ακούγαμε τον μόνιμο ψάλτη τον Γιαννάκη της Γλυκερίας και τον Γιώργο τον Γιαννακό να ψέλνουν.

Σαν δεξιός ψάλτης ο Γιώργος και αριστερός έψελνε ο Χρυσόστομος ο Νούλης. Ψέλναν το τροπάριο της Κασσιανής, που έμοιαζε και λίγο με το τραγούδι της Τζαβέλινας. Τι σημασία είχε. Για μας καλύτεροι ψάλτες δεν υπήρξαν, μιλούσαν στη δική μας ψυχή, ψέλναν με τη δική μας φωνή.

Κοίταζα την Μεγάλη Τρίτη τον Χριστό Νυμφίο και την Μεγάλη Πέμπτη κρεμασμένο πάνω στο Σταυρό και θυμώμουν τον πόνο όλων μας, όλου του λαού μας του σταυρωμένου.

Και δεν ήθελα να τον κοιτάζω, δίπλα στο Δεσποτικό, το Χριστό μας, που μας τον παριστάνουν μεγάλο Δεσπότη, κυρίαρχο... κάτι σαν βασιλιά αυτής της γης, σαν Πατριάρχη, που απ' αυτούς τράβηξε τόσα πολλά ο λαός μας, αλλά σαν έναν απλό άνθρωπο, σαν εμάς, που δεν είχε που την «κεφαλήν κλείναι» όπως έλεγε ο ίδιος και στο πρόσωπό του φαντζόμουν τον πονεμένο μας λαό.

Και την Μεγάλη Παρασκευή, μικροί μεγάλοι, του πηγαίναμε τα πιο αγνά λουλούδια, μαζεμένα από τα Περβόλια, τα Τσουλία ή τους Παλιόκηπους.

Και του τα προσφέραμε με πολλή αγάπη, όπως θα τα προσφέραμε σε κάποιον δικό μας. Μαθαίναμε απ' έξω τα «εγκώμια», γιατί δεν είχαμε βιβλία.

Μας τα μάθαινε ο δάσκαλός μας ο Λαζαρίδης και κάθε απόγευμα κάναμε πρόβα, κάτω από τον πλάτανο, που είναι κοντά στο καμπαναριό και με τα μεγάλα παιδιά, και αρχηγός μας ήταν ο Μιχάλης ο Παπαβασιλείου, και από άλλα παιδιά που πηγαίναν στο Γυμνάσιο.

Έπρεπε να τα αποστηθίσουμε, διαφορετικά δεν θα μας έβαζαν στη σειρά, να ψάλλουμε και το θεωρούσαμε μεγάλη ντροπή κι από τότε τα ήξερα απ' έξω. Πόση χαρά νιώθαμε όταν περνούσαμε τρεις φορές, κάτω από τον Επιτάφιο και μετά ψέλναμε κατά παρέες:

*Η Ζωή εν Τάφω
κατετέθης Χριστέ*

.....
Κι όταν γυρίζαμε τον Επιτάφιο. Μοσχομύριζε όλο το χωριό από τις πασχαλιές και τις μυριάδες λουλούδια. Και τα αηδόνια κάτω στο λάκκο στους Παλιόκηπους, συναγωνίζονταν τις δικές μας ψαλμωδίες.

*Ω γλυκύ μου έαρ,
γλυκυτάτον μου Τέκνον
που έδω σου το κάλλος.
Έρρανον τον Τάφον
αι Μυροφόροι μύρα,*

Γράφει ο Γιάννης Βακάμης

λίαν πρωί ελθούσαι.

Δεν χρειάζεται να πω, με πόση λαχτάρα περιμέναμε την Πασχαλιά, να τελειώσει η νηστεία, να τσουγκρίσουμε τα αυγά, αν είχε μείνει κανένα άσπαστο, από τον αδερφό μας και να φάμε τη μαγεirίτσα και το ψηστό στο φούρνο.

Το είχαμε βαρεθεί αλήθεια — όλο το χρόνο κρέας. Πάσχα-Χριστούγεννα-Δεκαπενταύγουστο...

Τότε δεν υπήρχε η συνήθεια να ψήνουμε το αρνί στη σουβλα. Αυτό επικράτησε αργότερα και περισσότερο από τους Σαρακατσάνους.

Δεν μπορείτε να φανταστείτε με πόση λαχτάρα περιμέναμε να χτυπήσουμε την καμπάνα, η ώρα έντεκα, για να βγει στις δώδεκα η Ανάσταση. Τρέχαμε όλα τα παιδιά, από τη μια και την άλλη άκρη του χωριού, για να μην μας προκάνει και την χτυπήσει κάποιος άλλος πρώτος, όπως ο Μιχάλης ο Παπαβασιλείου, που το σπίτι του είναι στο Μεσοχώρι, δίπλα στην εκκλησία ή τα Μπακαμάκια ή τα Πετρακέλια.

Στις έντεκα ακριβώς, όλα τα παιδιά ήμασαν μαζεμένα στα χαγιάτια και περιμέναμε. Τρέχαμε όλοι μαζί ποιος να προκάνει να τραβήξει πρώτος το σχοινί, να χτυπήσει πρώτος την καμπάνα.

Και μαλώναμε κι τραβούσε ο ένας τον άλλον από τα πόδια στην σκάλα, κρεμασμένα σαν τσαμπιά, ένα και δυο και τρία στο σχοινί της καμπάνας.

Και όταν άρχιζε το Χριστός Ανέστη το λέγαμε όλο μαζί το χωριό. Χαμός. Και δεν είχε τότε βεγγαλικά, ούτε τις σημερινές ασχήμιες. Ούτε άδειαζε η εκκλησία, μόλις ακουγόταν το Χριστός Ανέστη, όπως συμβαίνει σήμερα, για να προκάνουμε να φάμε, λες και είμαστε νηστικοί εδώ και εκατό χρόνια και όλοι περιμέναμε να ακούσουμε την ευχή του Χρυσόστομου

*Η τράπεζα γέμει, μηδείς απελθέτω πινών,
νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες
εφράνθητι σήμεραν.*

Περιμέναμε ότι θα 'ρθουν καλύτερες μέρες, να αναστηθούν τα σώματα και οι ψυχές μας, από τον κόπο από τον πόνο, από τις ταλαιπωρίες της ζωής από τις ταλαιπωρίες του χειμώνα.

Και γιατί Ανάσταση θα πει άνοιξη, άνοιξη θα πει Πασχαλιά. Πασχαλιά στο Κουκούλι, στο χωριό μας, στην εκκλησία μας, που δεν νομίζω ότι είναι και ομορφότερη στην πλάση, όπως λέει ο ποιητής.

Στις έξι το απόγευμα γίνονταν η Δεύτερη Ανάσταση, η Ανάσταση της Αγάπης, όπως την λέμε.

Τότε βγαίναμε όλοι στο Μεσοχώρι, ο καθένας φορούσε τα πιο καλά του ρούχα, προπαντός εμείς τα παιδιά.

Κρατούσαμε της άσπρες λαμπάδες και παίρναμε τα δώρα μας από τον νουνό ή την νουνά και πρώτα την στολισμένη Πασχαλιάτικη λαμπάδα, την πιο όμορφη λαμπάδα του κόσμου, που θα την κρατούσαμε αναμμένη όλη τη μέρα και όλη τη βδομάδα ως του Θωμά στο Πασχαλιάτικο τραπέζι.

*Στο τραπέζι που η χαρά
αγκάλη αγκάλη,
με την αγάπη παίζει,
όπως λέει κάποιος άλλος ποιητής.*

Λέγαμε ξανά το Χριστός Ανέστη.

Ο παπάς διάβαζε το Ευαγγέλιο σε δυο τρεις γλώσσες και αλλάζαμε το φιλί της αγάπης, και εμείς οι νιοι και οι νιες περιμέναμε αυτό το φιλί ξεχωριστά από κάποια ή κάποιον του χωριού μας.

Και όλοι θυμώμασταν τους στίχους του Σολωμού:

*Ανοιξετε αγκαλιές ειρηνοφόρες,
φιληθείτε γλυκά, χείλη με χείλη,
πέστε Χριστός Ανέστη,
εχθροί και φίλοι.*

Και όλοι ψέλναμε το τροπάριο της αγάπης:

*Και αλλήλους περιπτυσόμεθα.
Είπομεν αδελφοί.*

Χριστός Ανέστη εκ νεκρών.

Εκτός από το Πασχαλινό τραπέζι στο σπίτι, κάπου κάπου, γίνονταν και ένα μικρό γλέντι στο Μεσοχώρι του χωριού.

Εγώ θυμάμαι το γλέντι που έγινε μια φορά που είχαμε και τους αρραβώνες της κόρης του Παπα-Κώστα της Κικής και είχαμε και τα ερασιτεχνικά όργανα των παιδιών του χωριού μας.

Δεν νομίζω ότι είναι κατάλληλος ο χρόνος και ο χώρος, να επεκταθώ και στις άλλες γιορτές όπως του Αιγιοργιού, την τρίτη μέρα του Πάσχα ούτε να πω για πανηγύρι μας που γίνεται την Παρασκευή της Ζωοδόχου Πηγής.

*Καλή Ανάσταση
Και το Πάσχα με υγεία*

Το τρέχει στον Βοΐδομάτη;

Πριν από μερικές ημέρες διενεργήθηκε αυτοψία στην περιοχή της Αρίστης από στελέχη του Εθνικού Πάρκου (τον Δ/ντή-Συντονιστή του φορέα & τον υπεύθυνο της περιβαλλοντικής διαχείρισης) και τον υπογράφοντα ως μέλος του Δ.Σ.

Η αυτοψία έγινε μετά από ομόφωνη απόφαση του Δ.Σ. στην 2η/2011/22.2.2011 και αφορμή αποτέλεσε καταγγελία για έντονη εκπομπή δυσσομίας από τον υπό κατασκευήν αγωγό συλλογής όμβριων υδάτων, ο οποίος οδηγεί τα επιφανειακά και υπόγεια νερά από την περιοχή της πλατείας του χωριού, σε παρακείμενο ρέμα που καταλήγει στον Βοΐδομάτη.

Πράγματι η αυτοψία επιβεβαίωσε την αλήθεια των καταγγελιών και ενίσχυσε την αρχική υποψία πως στον ίδιο αγωγό καταλήγουν και λύματα του οικισμού με τελικό αποδέκτη τα νερά του Βοΐδομάτη.

Αεζίζει να σημειωθεί πως η αυτοψία έγινε με την συνοδεία του τοπικού συμβούλου του δημοτικού διαμερισματος, του Νίκου Γέπη, ο οποίος, όχι μόνο δεν προσπάθησε σε καμία περίπτωση να ωραιοποιήσει ή να δικαιολογήσει την κατάσταση, αλλά αντίθετα παραδέχθηκε το πρόβλημα και τόνισε πως πρέπει να δοθεί άμεσα λύση και να αποδοθούν ευθύνες σε όσους πιθανώς την φέρουν.

Ήδη, μετά την αυτοψία, η διαδικασία για τη περαιτέρω διερεύνηση του ζητήματος πήρε τον νόμιμο δρόμο της, καθώς με επιστολή του Εθνικού Πάρκου ζητείται η συνεργασία της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής μέριμνας της Περιφέρειας Ηπείρου ως καθ' ύλην αρμοδία υπηρεσία.

Αυτή είναι η τυπική διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί και ήδη έχει δρομολογηθεί.

Ας επιχειρήσουμε όμως να δούμε και την ουσία του ζητήματος γιατί μια ενδεχόμενη ρύπανση του «πιο καθαρού ποταμού όλης της Ελλάδας», όπως διατείνονται όλοι όσοι έχουμε την τύχη να ζούμε γύρω απ' αυτόν ή ακόμη περισσότερο πολλοί που ζούνε από αυτόν, καθώς και οι απανταχού Ζαγορίσιοι που τον έχουν ως σημείο αναφοράς για την μοναδικότητα του τόπου τους και την ταυτότητα της καταγωγής τους, θα πιστοποιήσει με τον πιο τραγικό και τρανταχτό τρόπο την περιβαλλοντική υποβάθμιση του Εθνικού Πάρκου, καθώς και την πολιτισμική υποβάθμιση του Ζαγορίου.

Και η ουσία του ζητήματος απαιτεί καταρχήν να δούμε κάποιες παραδοχές:

Πιστοποιήθηκε από την αυτοψία και τις περιγραφές πως πράγματι υπάρχει πρόβλημα, το οποίο συνίσταται στην απόληξη του Βοΐδομάτη ποταμού μαζί με τα όμβρια νερά και λυμάτων του οικισμού.

Προβληματιστείτε από λύματα των οικισμών που βρίσκονται στο άνω μέρος της Χαράδρας του Βίκου (Τσεπέλοβο, Καπέσοβο, Κήποι, υποβαθμιστεί από λύματα των οικισμών που βρίσκονται στο άνω μέρος της Χαράδρας του Βίκου (Τσεπέλοβο, Καπέσοβο, Κήποι,

Το έργο του αγωγού όμβριων υδάτων ήταν αναγκαίο να γίνει καθώς υπήρχε ανάγκη τα όμβρια (επιφανειακά και υπόγεια) να κατευθυνθούν προς το ρέμα. Το έργο όμως ανέδειξε ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα το οποίο πρέπει άμεσα να επιλυθεί και το οποίο δυστυχώς δεν προκλήθηκε τώρα από το έργο αλλά προφανώς προϋπήρχε δηλ. τα όμβρια ύδατα (επιφανειακά και υπόγεια) στην πορεία τους προς το ρέμα —ποιος ξέρει εδώ και πόσον καιρό ή και χρόνια— μεταφέρουν μαζί και λύματα.

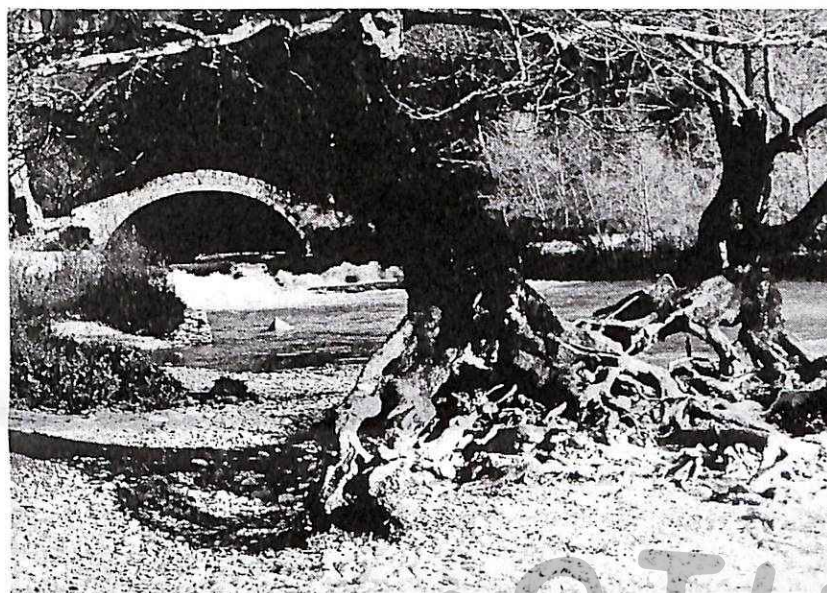
Όλοι γνωρίζουμε πως τα λύματα έχουν να κάνουν με το σύστημα

ματικών και τουριστικών υποδομών και ίσως μάλιστα σε υπερβολικό βαθμό. Μόνο το Πάπιγκο για παράδειγμα έχει σήμερα πάνω από 30 Ξενώνες (περίπου 800 κρεβάτια)!

Όποιος δεν επιχειρήσει να ισχυριστεί με βεβαιότητα πως ο Βοΐδομάτης δεν είναι δυνατόν να

**Γράφει
ο Κώστας Τζιόδας**

υποβαθμιστεί από λύματα των οικισμών που βρίσκονται στο άνω μέρος της Χαράδρας του Βίκου (Τσεπέλοβο, Καπέσοβο, Κήποι,

αποχέτευσης. Άρα το υπάρχον σύστημα αποχέτευσης αποδεικνύεται πλέον προβληματικό, διάτρητο και ανεπαρκές για την ένταση των υποδομών που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία τουλάχιστον δεκαπέντε χρόνια λόγω της τουριστικής ζήτησης και ίσως κατάσσει και καταστροφικό για το μοναδικό οικοσύστημα εάν δεν ελεγχθεί και δεν αλλάξει έγκαιρα.

Υποβάθμιση του υδατικού συστήματος και οικοσυστήματος του Βοΐδομάτη συνεπάγεται οικονομικό μαρασμό της περιοχής κι όσοι δεν το καταλαβαίνουν ή δεν το υπολογίζουν κακό του κεφαλιού τους κάνουν κυρίως.

Με βάση τα παραπάνω τίθενται κάποια ερωτήματα:

Το πρόβλημα της αποχέτευσης υπάρχει μόνο στην Αρίστη; Είναι δηλαδή αποσπασματικό, μεμονωμένο συμβάν και αφορά ένα μόνο χωριό ή είναι ευρύτερο και αφορά αν όχι όλα, προφανώς τα περισσότερα χωριά που παρουσιάζουν ένταση υποδομών και τουριστική κίνηση στο Ζαγόρι και ειδικότερα σ' αυτά που αναπτύσσονται γύρω από τον Βίκο; Ας μην ξεχνάμε πως όλα τα χωριά ένθεν και εκείθεν της χαράδρας του Βίκου είναι χωριά που παρουσιάζουν ένταση των καταλυ-

Μονοδένδρι κ.α.), τον παραπέμπουμε στην διαδικασία της Ιχνηθέτησης που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.) το 2001 και η οποία αποδεικνύει πως νερά που εισέρχονται στον άνω ρου του Βίκου στην περιοχή του Τσεπελόβου μέχρι το Ρογκοδό, στη συνέχεια διηθούνται στις υπόγειες υδρόφορες (καταβόθρες) και επανεμφανίζονται στις πηγές του Βοΐδομάτη. Αυτό σημαίνει πως τυχόν λύματα ή υποβαθμισμένα νερά που διηθούνται στις καταβόθρες στον άνω ρου του ποταμού συνήθως κατά την Ξηρά περίοδο (καλοκαίρι) θα επανεμφανιστούν στις πηγές του Βοΐδομάτη.

Εφόσον μιλάμε για μια περιοχή που φημίζεται για τις ιδιαίτερες φυσικές της αξίες οι οποίες την έχουν καταστήσει προορισμό για χιλιάδες επισκέπτες ετησίως, τι σχεδιασμός υπήρξε όλα αυτά τα χρόνια από τους αρμόδιους φορείς (τουλάχιστον την τελευταία δεκαπενταετία) ούτως ώστε παράλληλα με την ανάπτυξη των καταλυμάτων και τουριστικών υποδομών να διασφαλιστεί και προστασία των φυσικών πόρων και περιβαλλοντικών της αξιών. Κι αν δεν μπορούμε να διαχειριστούμε και να προστατεύσουμε τον

Βοΐδομάτη, πώς είναι δυνατόν να διαχειριστούμε τις υπόλοιπες φυσικές αξίες που είναι φιλοότερο «δημοφιλείς» και ελάχιστα τουριστικές;

Υπάρχει μια σαφής απάντηση που μπορεί να δοθεί από τους Δήμους και τους αρμόδιους φορείς της πολιτείας όσον αφορά στον σχεδιασμό, στη λειτουργία, στην αποτελεσματικότητα και τον έλεγχο του αποχετευτικού δικτύου που διαθέτουν οι οικισμοί πέριξ του Βίκου;

Δεν νοείται «Πράσινη Ανάπτυξη» χωρίς «Πράσινη Διαχείριση». Τα ερωτήματα αυτά πέραν της ουσίας τους αλλά και του ρητορικού τους χαρακτήρα μας υποχρεώνουν να προσπαθήσουμε να διατυπώσουμε κάποιες προτάσεις για το τι «μέλλει γενέσθαι». Υπάρχουν περιθώρια διορθωτικών κινήσεων ή προληπτικών παρεμβάσεων (για τους τυχόν δυσπιστούς στο πρόβλημα);

Απαιτείται οι αρμόδιοι φορείς να κάνουν την δουλειά τους. Τόσο ο ενιαίος πλέον «Καλλικρατικός» δήμος Ζαγορίου όσο και οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς. Με λίγα λόγια να εισηγηθούν άμεσα τους απαιτούμενους ελέγχους όλων των αποχετευτικών δικτύων των οικισμών πέριξ του Βίκου έτσι ώστε να υπάρξει μια σαφής εικόνα. Υπάρχει ή όχι και σε ποια έκταση πρόβλημα διαχείρισης και διάθεσης των λυμάτων; Αν δε, υπάρχουν ευθύνες, αυτές θα πρέπει να αποδοθούν σ' αυτούς που τις έχουν.

Δεν νοείται σχεδιασμός της ανάπτυξης της περιοχής χωρίς να προηγηθεί σχεδιασμός της διαχείρισης και πρωτίστως των φυσικών πόρων στους οποίους βασίζεται πλέον αποκλειστικά η οικονομική βιωσιμότητα της περιοχής. Είναι καιρός να σταματήσουν οι ανέξοδες κορώνες για τον οικιστικό χαρακτήρα, την σπουδαιότητα και μοναδικότητα της περιοχής και αντί να περιμένουμε «τις αφορές να ανακάμψουν» μετρώνας τις τουριστικές μας απώλειες, να διεκδικήσουμε από την πολιτεία να κάνει εδώ πράξη, αυτά που διαλαλεί και διαφημίζει ως μέτρα που θα φέρουν ανάκαμψη και ανάπτυξη στην χώρα. Να απαιτήσουμε την εφαρμογή ενός πρότυπου σχεδίου «Πράσινης Ανάπτυξης» για ολόκληρο το Εθνικό Πάρκο της Β. Πίνδου. Και το βάρος του σχεδιασμού της πρότασης πέφτει πρωτίστως στον «Καλλικρατικό» Δήμο Ζαγορίου ο οποίος πρέπει μέσα εκεί να εντάξει όλες τις «πράσινες» διαχειριστικές δράσεις που απαιτούνται για την προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, κορωνίδα του οποίου είναι ο Βοΐδομάτης. Να διεκδικήσει λοιπόν ο Δήμος Ζαγορίου τη χρηματοδότηση συστημάτων τριτοβάθμιου «βιολογικού ή μη» καθαρισμού για τους οικισμούς πέριξ του Βίκου. Η μοναδικότητα των φυσικών

Το «Μνημόνιο» αγγίζει και το Ριζάρειο Ίδρυμα

Το Ριζάρειο κλείνει τη Σχολή και το Οικοτροφείο στο Μονοδένδρι

✓ Το Πολυμελές Συμβούλιο επικαλείται μείωση εσόδων, λόγω της κρίσης, οι αντιδράσεις φορέων και του δήμου Ζαγορίου δεν ...έπιασαν τόπο, αλλά η δημοτική αρχή θα κινηθεί δικαστικά για να αποσφηνιστούν οι όροι της διαθήκης

Το Πολυμελές Συμβούλιο επικαλείται μείωση εσόδων, λόγω της κρίσης, οι αντιδράσεις φορέων και του δήμου Ζαγορίου δεν ...έπιασαν τόπο, αλλά η δημοτική αρχή θα κινηθεί δικαστικά για να αποσφηνιστούν οι όροι της διαθήκης

Στην προσωρινή αναστολή της

λειτουργίας του οικοτροφείου και της χειροτεχνικής Σχολής στο Μονοδένδρι του δήμου Ζαγορίου προχωρά, τελικά, από τον Ιούλιο το Ριζάρειο Ίδρυμα, όπως αποφάσισε, μεταξύ άλλων περικοπών και μειώσεων των εξόδων του, το Πολυμελές Διοικητικό Συμβούλιο.

Η απόφαση που δημοσιοποιή-

θηκε χθες δεν αποτελεί ... είδηση, ήδη από το καλοκαίρι είχαν διαφανεί οι... προθέσεις του Συμβουλίου και παρόλο που οι αντιδράσεις υπήρξαν έντονες από φορείς του Μονοδενδρίου και το δήμο, η επιλογή δεν άλλαξε.

Από το καλοκαίρι είχε αρχίσει η ... αντίστροφη μέτρηση, αφού είχε γίνει μείωση αποδοχών των περίπου 30 εργαζομένων στη Χειροτεχνική Σχολή και στο Οικοτροφείο στο Μονοδένδρι κατά 10%, με πρό-σχημα την οικονομική κρίση και τώρα μειώνεται και το ποσό που αναλογεί στο Ζαγόρι, βάσει δικαστικής απόφασης για απόδοση του 30% των εσόδων του Ιδρύματος.

Ουσιαστικά η απώλεια για το Μονοδένδρι είναι να μπουν σε περιπέτειες ως προς τη δουλειά τους με την αναστολή λειτουργίας της Σχολής και του Οικοτροφείου δεκάδες άνθρωποι, ενώ συνολικά το Ζαγόρι να στερηθεί πολύτιμων πόρων από το Ίδρυμα που στήριζαν πολλές δράσεις και τον πολιτισμό.

οικονομικά Ιδρύματος και την ανάγκη μετά από πολλά χρόνια να προσαρμοστεί στη νέα πραγματικότητα, ενσωματώνοντας, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, το πνεύμα της διαθήκης του Γ. Ριζάρη.

Σημειώνει επίσης ότι μια τέτοια προσπάθεια απαιτεί σχεδιασμό, δικαστικές αποφάσεις, πολιτική βούληση και προσαρμογή του Ιδρύματος στα νέα δεδομένα.

«Το Πολυμελές Συμβούλιο προβληματίζεται για το μέλλον του, παρά τη σκληρή πραγματικότητα που έχει διαμορφώσει η κρίση, αλλά για να υπάρξει μέλλον πρέπει το Ίδρυμα να επιβιώσει, και σε συνθήκες κρίσης!», επισημαίνεται στην ανακοίνωση.

Ως προς τα έσοδα, η κύρια πηγή είναι τα ακίνητα του Ιδρύματος (κτίρια), μια πηγή που, όπως αναφέρεται, πρέπει να συντηρηθεί και να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες.

Μείωση κατά 36% του προϋπολογισμού

Το Συμβούλιο του Ιδρύματος περιγράφοντας τα οικονομικά δεδομένα, παραθέτει τα εξής:

– Μια πηγή χωρίς σταθερή ροή είναι η κυβέρνηση με μείωση έδωσε η κυβέρνηση με μείωση κατά 20% των ενοικίων, την επιβολή της φορολογίας στα 20% επί των εισοδημάτων, την επιβολή των εισοδημάτων, την επιβολή των εισοδημάτων Ακίνητης Περιουσίας –Φ.Μ.Α.Π. και των επιπλέον εισοδημάτων με την πληρωμή των επιβαρύνσεων –Φ.Π.Α.).

– Η συνολική μείωση, προς το παρόν, των εισοδημάτων του Ιδρύματος περίπου είναι: 2.000.000 ευρώ (μείωση εσόδων, 649.000, και φορολογία, 1.350.000).

Το γεγονός αυτό εκφράζεται στην ανάγκη λειτουργίας του Ιδρύματος το 2011 με σύνολο προϋπολογισμού ύψους 3.860.000 ευρώ, αντί 6.069.000 ευρώ το 2010, δηλαδή μειωμένος κατά 36% περίπου.

Ποιες περικοπές αποφασίστηκαν

Μπροστά στη σκληρή πραγματικότητα το Π.Σ. αποφάσισε:

– Την περικοπή των αποδοχών των υπαλλήλων του (ακολουθώντας το δημόσιο στους δημοσίους και οριζόντια μείωση κατά 10%

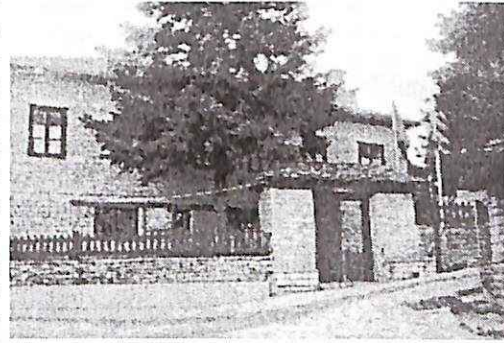
Για ολόκληρη την περιοχή του Ζαγορίου

Τραγικές οι συνέπειες αν κλείσουν Ριζάρειο Οικοτροφείο και Σχολή

✦ Τι αναφέρουν οι Πρόεδροι Κοινότητας και Συλλόγου Μονοδενδρίου

Τραγικές θα είναι οι συνέπειες για τον τόπο εάν ανασταλούν οι λειτουργίες του Ριζαρείου Οικοτροφείου και της Χειροτεχνικής Σχολής στο Μονοδένδρι Ζαγορίου. Αυτό τονίζουν σε χθεσινή μακροσκελή ανακοίνωσή τους ο πρόεδρος της Κοινότητας Μονοδενδρίου Νικόλαος Λαδιάς και ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μονοδενδρίου «Αφοί Ριζάρη» Σπυρίδων Ε. Αρβανίτης.

Χαρακτηριστικά σημειώνουν, ότι τουλάχιστον 25 οικογένειες θα εγκαταλείψουν το Ζαγόρι μιας και μέλη τους εργάζονται στο Οικοτροφείο και την Χειροτεχνική Σχολή. Παράλληλα, υπενθυμίζουν ότι «όπου κλείνει ένα σχολείο, με αριθμό μαθητών σταθερά 20 που δεν πειράχτηκε καθόλου από τις πρόσφατες ανακατατάξεις του Υπουργείου Παιδείας, ανοίγει μία φυλακή» και απευθυνόμενοι δημόσια στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ριζαρείου Ιδρύματος επισημαίνουν με νόημα πως «βρίσκονται στην θέση τους για να εκτελούν τις επιθυμίες του διαθέτη και τις Εφειτακές αποφάσεις».

Το Ριζάρειο κλείνει τη Σχολή και το Οικοτροφείο στο Μονοδένδρι

στους υπολοίπους υπαλλήλους του).

– Την μη πρόσληψη νέων υπαλλήλων σε αντικατάσταση των συνταξιοδοτηθέντων.

– Τη συρρίκνωση όλων των λειτουργικών δαπανών.

– Την αναστολή της δράσης του Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας.

– Την προσωρινή αναστολή της λειτουργίας, από 1/7/2011, των δύο οικοτροφείων στο Μονοδένδρι.

– Τον περιορισμό του αριθμού των οικότροφων μαθητών στο Εκκλησιαστικό Λύκειο του Χαλανδρίου.

– Τη μείωση του αριθμού των σπουδαστών στο Εκκλησιαστικό Ι.Ε.Κ.

Κοστίζει πολύ το προσωπικό...

Για τις παραπάνω περικοπές η διοίκηση του Ιδρύματος εκφράζει την ελπίδα ότι θα μπορέσει οριακά να ανταποκριθεί στην αποστολή του, μέχρι την οριστικοποίηση του σχεδιασμού του μέλλοντός του και το ξεπέρασμα της σημερινής κρίσης.

Επίσης σημειώνει ότι το Ίδρυμα έχει την ανελαστική δαπάνη των 2.542.000 ευρώ ετησίως, για τη

μισθοδοσία των 130 υπαλλήλων του. Πάντως το Συμβούλιο δεν αναφέρει πόσο κοστίζουν οι αμοιβές υψηλόβαθμων στελεχών του, όπως τα ίδια αποκάλυψαν σε διημερίδα το καλοκαίρι στο Μονοδένδρι και αν έγιναν περικοπές και σε αυτές τις αποδοχές.

Σε ό,τι αφορά στη δράση του και τη συμβολή του στο Ζαγόρι, το Ίδρυμα διαθέτει, επί σειρά ετών, ποσοστό μεγαλύτερο του 30%, που έχει ορίσει η εφειτακή απόφαση 994/80, του προϋπολογισμού του.

Τα προηγούμενα χρόνια, προ κρίσης, διέτιθετο ένα ποσό της τάξης του 1,3 εκ. ευρώ. Με δεδομένη, να σημειώσουμε, την παραπάνω μείωση κατά 36%, μοιραία μειώνεται και η διάθεση χρημάτων με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Οι έχοντες τις τύχες του Ιδρύματος στα χέρια τους, επιχειρούν να δραματοποιήσουν την κατάσταση και ζητούν να δείξουν όλοι κατανόηση:

«Το Ριζάρειο Ίδρυμα βιώνει με δραματικό τρόπο την κρίση. Το γεγονός αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους μας ώστε όλοι να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας νέας προοπτικής για το μέλλον του».

Χ. Καζάκος
(Εφημ. Νέοι Αγώνες)

Για να αντιμετωπίσει την οικονομική κρίση

Περικοπές αποφάσισε το Ριζάρειο Ίδρυμα

➤ Αναστέλλει τη λειτουργία των οικοτροφείων στο Μονοδένδρι

Η οικονομική κρίση, που σαρώνει τη χώρα, δεν μπορούσε να αφήσει ανέγχο και το Ριζάρειο Ίδρυμα. Το Πολυμελές Συμβούλιο της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Επιτροπής προκειμένου να επιβιώσει το ίδρυμα προχώρησε στη λήψη επώδυνων μέτρων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η προσωρινή αναστολή λειτουργίας από την 1η Ιουλίου των οικοτροφείων στο Μονοδένδρι. Όπως αναφέρεται σε ανακοίνωση του Συμβουλίου, το πρόβλημα προκλήθηκε από τη μείωση των εισοδημάτων, που προς το παρόν ανέρχεται σε 2.000.000 περίπου, από τα οποία οι 649.000 ευρώ είναι από μείωση εσόδων από τα ενοίκια ακινήτων και το 1.350.000 ευρώ από τη φορολογία. Με δεδομένο ότι το Ίδρυμα έχει ανελαστική δαπάνη για τη μισθοδοσία των 130 υπαλλήλων του, ύψους 2.542.000 ετησίως, το Πολυμελές Συμβούλιο αποφάσισε: α) την περικοπή των αποδοχών των υπαλλήλων του (ακολουθώντας το δημόσιο στους δημοσίους και ιροζίντια μείωση κατά 10% στους υπολοίπους υπαλλήλους του), β) την μη πρόσληψη νέων υπαλλήλων σε αντικατάσταση των συνταξιοδοτηθέντων, γ) την συρρίκνωση όλων των λειτουργικών δαπανών, δ) την αναστολή της δράσης του Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας, ε) την προσωρινή αναστολή της λειτουργίας, από 1/7/2011, των δύο οικοτροφείων στο Μονοδένδρι, στ) τον περιορισμό του αριθμού των οικότροφων μαθητών των Εκκλησιαστικών Λυκείων του Χαλανδρίου, ζ) τη μείωση του αριθμού των σπουδαστών στο Εκκλησιαστικό Ι.Ε.Κ. Το Συμβούλιο εκφράζει την ελπίδα ότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορέσει οριακά να ανταποκριθεί στο ρόλο του, τονίζοντας ότι «το Ριζάρειο Ίδρυμα βιώνει με δραματικό τρόπο την κρίση. Το γεγονός αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους μας, ώστε όλοι να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας νέας προοπτικής για το μέλλον του».

Για την ιστορία σε σχέση με τα σημερινά γεγονότα

Παρ' ολίγον κατάργηση της Ριζαρείου Σχολής Μονοδενδρίου

Κατά το έτος 1960 η Ριζαρείου Σχολή Μονοδενδρίου εκινδύνευσε να καταργηθεί, γιατί δεν είχε μαθητές «κάτω της πεντάδας», αλλά σώθηκε από την κατάργηση γιατί ενδιαφέρθηκε –για τη σχολή αυτή ο τότε εκτελεστής της διαθήκης του Ριζάρη Βασ. Βέλλας.

Κατά τον Δημ. Κουτσογιάννη («Ριζαρείου Εκκλησιαστική Σχολή» – «Σκιαγραφία των εκτελεστών της διαθήκης» Σελ. 235 «Βασ. Βέλλας») σελ. 236 – Κατά το έτος 1960 η Ριζαρείου Σχολή Μονοδενδρίου εσπερίτο μαθητών –κάτω της πεντάδας– κατόπιν αυτού ο Επιθεωρητής Δημ. Σχολείων Ιωαννίνων εσκέετο να καταργήσει το δημοτικόν τούτο Σχολείον λόγω του ολιγαριθμού των μαθητών, ο κόνδυνος ήταν φανερός. Αλλά αυτό το σχολείον είναι επίσης Ριζαρείου Σχολή επί ακινήτου του σσιδίου Ιδρυτού ιδρυθείσα και συσταθείσα πριν έτι καν σκεφθή ούτος την εν Αθήναις σχολήν του. Θα διέποτιζε λοιπόν με άφατον πικρίαν την ιεράν Σχολήν του τυ ιδρύου. Τότε σκέφθηκα «γράφει ο Κουτσογιάννης – να εμπλουτίσουμε το σχ ολείο και με άλλους μαθητές από άλλα χωρία του Ζαγορίου, ώστε «ν' αποδυναμώσουμε τον Επιθεωρητήν και είτε την σκέψη ου στον τότε εκτελεστή. Αυτό ήτο!» ο σπόρος εβλάστησε αμέσως στην καρδιά του εκτελεστού, εγκολπώθηκε το θέμα και «με την ομολογούμενως ομόθυμον συμπάρασταν απάντων των λοιπών κ.κ. εκτελεστών» καθωρίσθησαν επισταμένως η λεπτομέρειες, αγοράσθηκα ένα διώροφο αρχοντικό, επισκευάσθηκα καταλλήλως με οικοτροφείο και τέθηκε σε λειτουργία από του έτους 1962. Σ' αυτό σιτίζονται ανεξαιρέτως όλα τα παιδιά –μαθηταί– του Μονοδενδρίου και οικοσιτίζονται επίσης άλλα παιδιά 25 –μαθηταί των άλλων χωρίων του Ζαγορίου «προτιμωμένων απολύτως εκείνων των χωρίων τα οποία στερούνται δημ. σχολείου, δι ευλόγους υπέρ αυτών λόγους».

«Και εωένετοπ αμέσως το θαύμα!» Μεταβλήθηκε η Ριζαρείου Σχολή Μονοδενδρίου σε πραγματική κυψέλη «με πλησιονήν μαθητών λαμβανόντων μάλιστα πηρεστέραν Ελληνοχριστιανικήν μόρφωσιν» ένεκα του οικοτροφείου και ο Επιθεωρητής πλέον αντί να την καταγήση, ενθουσιασμένος τοποθετεί και δεύτερον δημοδιότακαλον «διά να δύναιτα να επαρκέση το Σχολείον!».

Το τρέχει στον Βοΐδομάτη;

αξίων της περιοχής και η τουριστική ζήτηση του προορισμού δίνουν το δικαίωμα στην περιοχή να διεκδικήσει αυτά που δικαιούται για να διατηρήσει τις αξίες της αναλλοίωτες και αποτελεί υποχρέωση του κάθε Δήμου να διεκδικήσει για λογαριασμό της αυτά που πρέπει.

Άμεσα να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί το Δίκτυο Βιολογικού Καθαρισμού του Πάπικου, έργο το οποίο είχε ήδη ξεκινήσει η Κοινότητα Πάπικου και το οποίο θα αποτελέσει έργο πιλότο για τη διαχείριση των λυμάτων του Δήμου.

Να προχωρήσει ο Δήμος Ζαγορίου άμεσα σε πρωτοβουλία για την ολοκληρωμένη ανακύκλωση των λαδιών και των υγρών υπολειμμάτων των εστιατορίων, ώστε να μην επιβαρύνεται ο υδροφόρος ορίζοντας του ποταμού από την ανεξέλεγκτη απόρριψη τους στα φρεάτια των οικισμών ή ακόμη και στους νεροχύτες των εστιατορίων. Υπάρχει ήδη το παράδειγμα της συνεργασίας των εστιατορίων του Πάπικου και του WWF– Ελλάς με γνωστή τοπική εταιρία που ασχολείται με την ανακύκλωση λαδιών και καυσίμων.

Να προχωρήσουν και να ολοκληρωθούν άμεσα οι αναγκαίες διαδικασίες για την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος του Εθνικού Πάρκου, ούτως ώστε ο Φορέας Διαχ/σης να αποκτήσει ουσιαστικό ρόλο, τόσο στον έλεγχο και την αξιολόγηση των δράσεων που γίνονται στην Π.Π. και χρησιμοποιούν φυσικούς πόρους, όσο και στην έκδοση των αδειών και παρακολούθηση της επιστημονικής έρευνας στην Π.Π.

Είναι αναγκαίο μέχρι τότε να οριστεί ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Διεύθυνσης Υδάτων της νέας αποκεντρωμένης διοίκησης Ηπείρου-Δυτ. Μακεδονίας και της Διοίκησης του Εθνικού Πάρκου με στόχο την εφαρμογή και τον έλεγχο της οδηγίας πλαίσιο 2000/60 για τα νερά (επιφανειακών και υπόγειων, υδάτων) στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου.

Αυτές είναι κάποιες προτάσεις

που θεωρούμε ότι μπορούν άμεσα να δρομολογηθούν. Σίγουρα θα υπάρχουν κι άλλες οι οποίες θα πρέπει να αναζητηθούν και τις οποίες πρέπει να επεξεργαστούν οι αρμόδιοι φορείς και η τοπική κοινωνία και να περιληφθούν σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο «Πράσινης διαχείρισης» που θα δώσει ουσία και περιεχόμενο στη βολή και απροσδιόριστη ουσιαστικά «Πράσινη Ανάπτυξη» που επικαλείται η πολιτεία.

Ας δούμε το παράδειγμα του «Αη Στράτη» που προορίζεται για πεδίο εφαρμογής δράσεων «Πράσινης Ανάπτυξης» σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Γιατί όχι και το Εθνικό Πάρκο της Β. Πίνδου και το Ζαγόρι ειδικότερα;

Κατά την γνώμη μας δεν υπάρχει άλλος χρόνος ούτε άλλος δρόμος. Αν δεν προσπαθήσουμε όλοι μαζί να δούμε πραγματικά τα προβλήματα και τις προτεραιότητες της περιοχής που δεν είναι άλλες από τη διαχείριση και διαφύλαξη των φυσικών αξιών και πόρων της με πρώτο και κύριο την προστασία του Βοΐδομάτη, πολύ φοβόμαστε ότι το μόνο που θα μείνει «Πράσινο» θα είναι τα ελεύθερα άλογα του Πάπικου που σιγά-σιγά λόγω της σταδιακής εγκατάλειψης της μετακινούμενης κτηνοτροφίας και της εγκατάλειψης της Τύμφης από τους κτηνοτρόφους αυξάνονται και πληθύνονται και περιφέρονται μόνα τους στο ποτάμι. Θα μας μείνουν λοιπόν τα «Πράσινα Άλογα» του Ζαγορίου και του Εθνικού Πάρκου.

Σε κάθε προσπάθεια προς τη σωστή κατεύθυνση το WWF– Ελλάς θα είναι αρωγός και συνεργάτης τόσο με την τεχνογνωσία του όσο και με την ενεργή παρουσία του στο Εθνικό Πάρκο.

* Ο Κων/νος Τζιόβας είναι υπεύθυνος του Προγ/τος Βόρειας Πίνδου του WWF– Ελλάς Μέλος του Δ.Σ. του Εθνικού Πάρκου Εθνικών Δρυμών Βίκου– Αώου και Πίνδου

Σ.Σ.: Δημοσιεύτηκε σ' ολόκληρο το Γιαννιώτικο Τύπο.

Θα κινηθεί δικαστικά ο δήμος

Ο δήμος Ζαγορίου, μετά τη συνάντηση που έγινε στην Αθήνα με το Συμβούλιο, παρουσία εκπροσώπων και φορέων, ετοιμάζεται να κινηθεί δικαστικά και, όπως δήλωσε χθες ο δήμαρχος, Γαβριήλ Παπαναστασίου, θα προσφύγει στο Εφετείο, προκειμένου να αποσφηνιστούν οι όροι της διαθήκης του Γ. Ριζάρη και ταυτόχρονα να επιμείνει στην μη αναστολή λειτουργίας του οικοτροφείου, αφού αυτόματως κλείνει και το δημοτικό σχολείο και τη Χειροτεχνική Σχολή.

Ο δήμαρχος αναγνωρίζει ότι υπάρχει πρόβλημα με τα έσοδα του Ιδρύματος, σημειώνει όμως με νόημα αν πρέπει να κλείσουν στο Μονοδένδρι οι δραστηριότητες ή κάπου αλλού; Πάντως όποια ενέργεια και να ακολουθηθεί από το δήμο θα κινείται εντός των νομικών πλαισίων και με γνώμονα το συμφέρον της περιοχής.

Κρίση και προβληματισμός για το μέλλον

Το Συμβούλιο στην ανακοίνωσή του επικαλείται την οικονομική κρίση που έπληξε και πλήττει τη λειτουργία του άλλοτε εύρωστου

«Το φίλημα» στο πανηγύρι μας...

Τα πανηγύρια είναι μια πολύ ιδιαίτερη και ξεχωριστή εκδήλωση στην πατρίδα μας το Ζαγόρι. Η σύγχρονη μορφή τους διαφέρει βέβαια από την παλιότερη. Θα αναφέρω, λοιπόν, κάποια στοιχεία από το πανηγύρι του χωριού μου, όπως το θυμάμαι τα τελευταία χρόνια. Το πανηγύρι στη Λάιστα Ζαγορίου γίνεται στις 15 Αυγούστου και διαρκεί τρεις μέρες. Γίνεται στο «μεσοχώρι», στην κεντρική πλατεία του χωριού, στην οποία δεσπόζει η πολύ παλιά και πολύ όμορφη εκκλησία των Ταξιάρχων με το εκπληκτικό ξυλόγλυπτο τέμπλο της. Η ορχήστρα είναι μια, τοποθετημένη στο κέντρο της πλατείας και γύρω της ξεδιπλώνεται ο χορός. Ο κύκλος του χορού είναι μόνο ένας και όχι δύο ή τρεις παράλληλοι. Τον χορό «σέρνουν» ο πρωτοχορευτής και τον «κρατάνε» οι φίλοι του και οι συγγενείς του. Επιλέγει τα τραγούδια που θέλει να χορέψει και «κερνάει» την ορχήστρα. Ο υπόλοιπος χορός είναι ελεύθερος για όλους. Συνήθως την παραμονή και το πρώτο βράδυ χορεύουν οι «ξένοι» και το τρίτο βράδυ οι «ντόπιοι». Το πανηγύρι επίσης βέβαια αρχίζει με κάποιο μοιρολόγι, οργανικό, όπως τον «Σκάρο» ή και με λόγια, όπως την «Μαργιάλα», σαν φόρος τιμής σε αυτούς που «έφυγαν» και δεν είναι πια κοντά μας να γλεντήσουν. Τα υπόλοιπα τραγούδια του πανηγυριού εναλλάσσονται τα τριβή αβράδια, ανάλογα με τις επιθυμίες των χορευτών. Συνήθως είναι πιο γρήγοροι σκοποί στην αρχή της βραδιάς και πιο αργοί και μερακλίδικοι προς το τέλος...

Θυμάμαι όμως πάντα ένα τραγουδι που τραγουδούσε την τελευταία βραδιά του πανηγυριού, λίγο πριν το τέλος του, ο Γρηγόρης Καψάλης, «το καλύτερο κλαρίνο» του Ζαγορίου, που ερχόταν για πολλά χρόνια στο πανηγύρι της Λάιστας... Ήταν το «Το φίλημα» («Μια βοσκοπούλα αγάπησα») και πρόκειται ουσιαστικά για το μελοποιημένο ποίημα του Ηπειρώτη ποιητή Γ. Ζαλοκώστα.

Ο Γ. Ζαλοκώστας (1805-1858) γεννήθηκε στο Συρράκο Ιωαννίνων. Σπούδασε στην Ιταλία ελληνική και ιταλική φιλολογία και αργότερα νομική, την οποία όμως δεν ολοκλήρωσε, καθώς με την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 εγκατέλειψε την Ιταλία και επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου έλαβε μέρος σε αρκετές μάχες εναντίον των Τούρκων. υπήρξε μάλιστα ένας από τους ελάχιστους επιζήσαντες μετά την ηρωική έξοδο του Μεσολογγίου του 1826. Για τη δράση του αυτή έχει χαρακτηριστεί θερμός πατριώτης, περήφανος και αξιοπρεπής. Έγραψε κυρίως ποιήματα. Ιδιαίτερης ευαισθησίας μάλιστα

είναι τα ποιήματα που συνέθεσε μετά το θάνατο των δύο παιδιών του, γεγονός που σφράγισε τη ζωή του. Από πολλούς θεωρείται ο καλύτερος ποιητής της εποχής του. Πολλά λυρικά ποιήματα του μελοποιήθηκαν, όπως «*Το φίλημα*» («*Μια βοσκοπούλα αγάπησα*»). Ασχολήθηκε επίσης με την πεζογραφία, τη μετάφραση, το αισθητικό και το λογοτεχνικό δοκίμιο. Γνωστός ωστόσο έγινε κυρίως με τις καντάδες, όπως «*Η βοσκοπούλα αγάπησα*» και «*Η αναχώρησις*», που στηρίχτηκαν σε ιταλικά πρότυπα και έγιναν ιδιαίτερα δημοφιλείς στην εποχή τους. Τα *Άπαντα* του εκδόθηκαν ένα χρόνο μετά το θάνατό του και το 1962 τοποθετήθηκε στα Ιωάννινα προτομή του. Σημαντικότερα έργα του είναι: «*Η μάχη του Σοβελάκου*», «*Σκιές του Φαλήρου*», «*Το χάνι της Γραβιάς*», «*Μπότσαρη*», «*Χαροκαμένη*», «*Το Μεσολόγγιον*», «*Αρματολοί και κλέφται*», «*Ωραι σχολής*».

Οι στίχοι από «Το φίλημα» είναι πολύ συγκινητικοί και αξίζει να τους παραθέσω:

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

Μια βοσκοπούλα αγάπησα,
μια ζηλεμένη κόρη,
και την αγάπησα πολύ,
ήμουν αλάθητο πουλί,
δέκα χρονών αγόρι.
Μια μέρα που καθόμαστε
στα χόρτα τ' ανθισμενα,
Μάρω, ένα λόγο θα σου πω,
Μάρω, της είπα, σε αγαπώ,
τρελλαινόμαι για σένα.
Από τη μέση με άρπαξε,
με φίλησε στο στόμα
και μούπε: για αναστεναγμούς,
για την αγάπης τους καύμους
είσαι μικρός ακόμα.
Μεγάλωσα και την ζωτώ...
μ' άλλον ζητά η καρδιά της
και με ξεχνάει τ' ορφανό...
εγώ όμως δε λησμονώ
ποτέ το φιλημά της.

Και μετά από αυτό το συγκινητικό τραγούδι το πανηγύρι «κλείνει» με τα «Ξεχωρίσματα», με τους πολύ ξεχωριστούς στίχους του: «Τώρα στα ξεχωρίσματα, έλα γι' μου να φιληθούμε, γιατί έχουμε ζωή και θάνατο, ποιος ξέρει γι' αυτούς αν ανταμωθούμε...». Για να θυμίζει σε όλους μας, ειδικά στις πιο ευτυχισμένες μας στιγμές, πως είμαστε άνθρωποι και έχουμε ζωή και θάνατο μπροστά μας... Η λέξη άνθρωπος όμως είναι σύνθετη, αποτελούμενη από τις λέξεις άνω+θρόσσω, και σημαίνει «κοιτάζω ψηλά...». Σαν άνθρωποι, λοιπόν, θα πρέπει να κοιτάζουμε πάντα ψηλά, ακόμα και αν ξέρουμε πως έχουμε ζωή και θάνατο μπροστά μας...

TZAMΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

Ήταν Ιούνιος του 1956, νέος τότε, διορίστηκα προϊστάμενος στο Ταχυδρομείο της Ντοβράς.

Το χωριό, εκείνο τον καιρό ήταν γεμάτο από κόσμο -80 άνδρες μπορούσες να μετρήσεις.

Τα κερυνεία του ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ - ΓΚΙΖΑ - ΚΑΜΤΣΙΚΑ - ΖΕΚΙΝΑ γεμάτα. Στα σοκάκια του χωριού άγκυρα- γες χαρούμενες παιδικές φωνές, 40- 50 παιδιά είχε το δημοτικό σχολείο τότε. Δάσκαλοι, δύο ακούραστοι μέχρι και σήμερα, φίλοι μου, ο ποιη- τής και συγγραφέας ΦΡΙΞΟΣ ΤΖΙΟ- ΒΑΣ και ο μετέπειτα Πρόεδρος της Κοινότητας ΚΑΝΤΗΣ ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ, ο οποίος τόσα πρόσφερε στο χωριό

Καφενείο Καραγιάννη 1959. Όρθιοι: Σωτηρόπουλος, Καμόνας, Ηρακλής Γκάνος, Τζανέλας. Κάτω: Νισσόπουλος, Τσαπαρής (μικρός), Νίκος Λιαπογιάννης, Βαλέκας, οι δύο τελευταίοι από τη Ντοβρά, δεν θυμάμαι ονόματα.

του, αφήνοντας και άξιο συνεχιστή τον υιό του, Μάκη.

Θυμάμαι ακόμη τον ΓΟΥΛΑ τον ΚΟΥΜΠΑΡΟ που είχε παντοπραλείο στα Γιάννενα, τον ΓΙΩΡΓΟ (ΓΟΥΛΑ) ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ άριστο επαγγελματία με το υιό του το ΘΩΜΑ που ερχόταν μικρός στο ταχυδρομείο και του έφτιαχνα γεωμετρικά χάρτινα σχήματα για το σχολείο, πιστεύω πως τα θυμάται και ο ΑΝΔΡΑΣ αυτά και τα αναπολεί και ο ίδιος. Τον ΤΣΟΛΑΚΗ ρός;».

Τα σάββατα θυμάμαι ερχόνταν και οι «γιαννιώτες» ο ΦΩΚΟΣ, Ο ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ, Ο ΤΣΟΛΑΚΗΣ, Ο ΛΙΑ-ΜΟΓΙΓΙΑΝΝΗΣ και τότε όλοι μαζί;πηγαιναμε για τσίπουρο, όπου έβρεε άφθονο, και αν τύχαινε να 'ρχόταν και κανένας ΛΟΥΣΙΑ-ΝΤΑ-ΛΑΣ, τότε μας έπαιρνε το ξημέρωμα...

το λογιστή του ΓΚΩΛΕΤΣΗ στα Γιάννενα, με το υιό του και φίλο μου ΦΡΙΞΟ, τον ΛΟΥΣΙΑ τον ΣΚΟΥΤΕΡΗ, που από την ταιγκουνιά του (σκωτσέζικες ρίζες θα 'χε) έκοβε στη μέση το τσιγάρο, ο ΓΟΥΛΑΣ με το ρακτέρ – που λοξά κοιτούσε τις γυναίκες, ο φίλος μου ο ΣΤΑΥΡΟΣ ο ΠΥΡΟΣΤΙΑΣ.... «το παιδί μου το 'δες» μου 'λεγε... η κυρά-Βιργινία, τον παπα-Ζήκο με τα καλαμπούρια του, τον ΤΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ με τον υιό του τον ΝΤΙΝΟ.

Ποιον να πρωτοθυμηθώ, τον ΖΑΜΠΑΚΟΛΑ που 'φαγανε τέταρτο για κολόνια, το ΧΑΤΖΑΝΕΣΤΗ με το ασθενοφόρο τουαυρείου που γυρνούσε ασταμάτητα τα χωριά μας, τον ΦΩΤΟΠΟΥΛΟ με τα κυνήγια του, τον περίφημο ΤΖΑΡΑ με το ΚΟΥΕ ΚΟΥΕ του, τον ΜΑΡΟΥΤΣΗ με τον Ολυμπικό του και τον ΓΙΑΝΝΗ τον ΚΑΜΤΣΙΚΑ να μου παίρνει το

μυαλό με το Παναθηναϊκό του, ή τον φίλο μου τον ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ να τσατίζεται γιατί δεν έκανε «ξερή» στα χαρτιά, το Βάσιο τον ΤΣΑΠΑΡΗ με τους λεβέντες του ΝΙΚΟ και ΔΗΜΗΤΡΗ, το ΓΙΑΚΟΥΜΗ, το ΝΤΙΝΟ τον ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, άλλη δασκαλομάνια... και τόσοι άλλοι ακόμα.

Ποτέ όμως δε θα ξεχάσω, το φίλο μου τον ΒΥΡΩΝΑ ΚΟΜΠΑΡΟ, που τόσο νωρίς και τόσο άδικα έφυγε απ' τη ζωή.

Θυμάμαι επίσης και το σημερινό Δήμαρχό μας, μικρός αλλά «καπετάνιος» από τότε, που ξυλοφόρτωνε όλα τα παιδιά και τον πατέρα του

Το ΖΑΓΟΡΙ μας, τ. 394

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ «ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ» ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ....

Τα δημοτικά μας τραγούδια είναι ένας ζωντανός «καθρέφτης» μιας εποχής και των ανθρώπων της... Γιατί σ' αυτά φαίνονται οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα και η νοοτροπία τους. Και φαίνονται οι παραδόσεις, τα ήθη, τα έθιμα και η νοοτροπία τους. Και φαίνονται καθαρά, χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις και ερμηνείες από εξωγενείς παράγοντες. Φυσικά τα τραγούδια και οι χοροί γειτονικών περιοχών είναι λογικό να μοιάζουν μεταξύ τους, το παράξενο όμως είναι ότι μοιάζουν κάποια τραγούδια και χοροί που προέρχονται από τελείως διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας: το ένα είναι το πολύ γνωστό και αγαπημένο τραγούδι «Στης πικροδάφνης τον ανθό...» που χορεύεται στο Ζαγόρι μας και το άλλο το τραγούδι «Μικρό κορτσούδι αγάπησα...» από την Ανατολική Ρωμυλία.

Στην περιοχή αυτή της βόρειας Θράκης κατοικούσαν Έλληνες από τους αρχαίους χρόνους. Τον 13ο αιώνα έγινε επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και μετά από μετακινήσεις πληθυσμών κατοικούνταν από Έλληνες, Βούλγαρους και Τούρκους. Σε ολόκληρη άλλωστε την τεράστια Οθωμανική αυτοκρατορία δεν υπήρχαν σύνορα με τη σημερινή έννοια και συμπαγείς κοινότητες, με οικονομική ευρωστία και μεγάλη πνευματική ανάπτυξη, τα ελληνικά σχολεία άλλωστε

Ο κούκος έρχεται με την Άνοιξη. Τότε που οι πρώτες ζεστές ακτίνες του ήλιου χαϊδεύουν γλυκά γλυκά και τρυφερά το νοτισμένο χώμα, τα φουσκωμένα κλαριά των δέντρων, την φύση ολόκληρη που αγουροξυπνημένη, ναρκωμένη λες ακόμα από την κρύα ανάσα του χειμώνα, τα χιόνια που σιγολιώνουν στις βουνοκορφές και κυλούν βιαστικά χαμηλά στις κοιλάδες και τα ποτάμια.

Τότε που το νιώθεις, το αισθάνεσαι, κι ας μη το βλέπεις ακόμα καλά καλά, να σκιρτά η ζωή, στους χυμούς των δέντρων που ανεβοκατεβαίνουν

υπερπερούσαν όλων των υπόλοιπων. Σημαντικότερες πόλεις ήταν η Φιλιππούπολη, η Σωζόπολη, η Μεσημβρία, ο Πύργος, η Αγχιάλος, η Στενήμαχος, το Καβακλή. Η Συνθήκη του Βερολίνου (1878) ονόμασε επίσημα αυτήν την περιοχή **Ανατολική Ρωμυλία** και την μετέτρεψε σε αυτόνομη επαρχία με πρωτεύουσα την Φιλιππούπολη, υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τ ασύνορα της εκτείνονταν από τις ακτές του Εύξεινου Πόντου, ακολουθούσαν την οροσειρά της Ροδόπης, μέχρι τα σύνορα της Βουλγαρικής ηγεμονίας στο ύψος των πηγών του Νέστου. Στις διατάξεις όμως που ρύθμιζαν το καθεστώς αυτής της επαρχίας δεν συμπεριλαμβανόταν καμιά αναφορά στους Έλληνες. Και η έλλειψη οποιασδήποτε ρητής αναφοράς στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του Ελληνισμού δεν προωπώνιζε ευνοϊκές εξελίξεις. Επιπλέον δεν είχε εκτιμηθεί δόοντως η δυναμική Βουλγαρική παρουσία στην επαρχία. Έτσι, στις **6 Σεπτεμβρίου 1885** εθνικιστές Βούλγαροι της Ρωμυλίας οργάνωσαν πραξικόπημα ενάντια της Τουρκικής ηγεμόνευσης και κήρυξαν την ένωση της επαρχίας με το Πριγκηπάτο της **Βουλγαρίας**. Η Τουρκία δεν αντέδρασε, η **Ρωσία** εκδήλωσε την αντίθεσή της και η **Σερβία** και η **Ελλάδα** διαμαρτυρήθηκαν για την κατάπατηση της συνθήκης του Βερο-

λίνου. Τελικά η Συνθήκη του Βουκουρεστίου (**3 Μαρτίου 1886**), που ισχύει ως σήμερα, άφησε την Ανατολική Ρωμυλία και την Βουλγαρία ενωμένες. Η ελληνική κυβέρνηση, παρά την επιστράτευση που διέταξε, δεν μπόρεσε να αντιδράσει ουσιαστικά. Από τότε πολλοί Έλληνες της Ανατολικής Ρωμυλίας αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη γη που γεννήθηκαν και έζησαν... Έρχονται στην Ελλάδα με μόνη αποσκευή τις παραδόσεις τους και ριζώνουν στα χωριά της Ροδόπης, του Έβρου και της Ξάνθης.

Από αυτήν, λοιπόν, την βασανισμένη περιοχή προέρχεται το τραγούδι με τους εκπληκτικούς στίχους:

«Μικρό κορτσουδι αγάπησα,
μ' αξιώνει να το πάρω, μόν' αξιώνει
κι πλάτινε κι πήρε άλλον
άντρα. Δεν το 'χω εγώ τι μαραζί
και πήρει άλλον άντρα, μόν' το
'χω πως με κάλεσε για λούλουον ή
για μπράτινον... Μποριόντας
κουμπουόδα μου, την παλιά την
αγάπη την δική μου... Βαστή-
χτηκαν τα χέρια μου, καρτσήσαν
τα στεφάνια... Παπάς μ' αγριοκοί-
ταξε με τ' άγριο του το μάτι... –
Παπά μου δεν αγάπησες, νύχτα
ήταν το φεγγάρι... – Παπά μου
δεν καρτέρησες την κόρη στο
πηνάδι; – Κι αν δεν καρτέρησα
παλικάρι μου που να 'ξερα τον
καημό σου...».

Η ομοιότητα των δύο τραγουδιών είναι εκπληκτική. Ο γαμπρός που τελικά γίνεται κοι-

μπάρος στον γάμο της αγαπημένης του... Η καρδιά και τα χέρια που πρέπει να «βαστάζουν» τα στέφανα, για να γίνει ο γάμος... Και ταυτόχρονα οι συνθήκες της εποχής, ο νέος περιμένει την αγάπη του στο πηγάδι... Βέβαια στην εκδοχή της Ανατολικής Ρωμυλίας η ιστορία παρουσιάζεται σαν πραγματικότητα και για αυτό είναι πιο δραματική, ενώ στην εκδοχή του Ζαγορίου παρουσιάζεται σαν όνειρο... Και μπορεί οι δυο περιοχές να απέχουν πολύ ή μια από την άλλη, όμως οι καρδιές και τα συναισθήματα των ανθρώπων είναι πάντα ίδια... Οπότε δεν θα πρέπει τελικά να μας παραξενεύει η ομοιότητα τραγουδιών. Και ίσως τα Ζαγόρι και η ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου να ήταν ήσαν τόσα απομονωμένη, όσο πιστεύουμε. Γιατί οι άνθρωποι ταξιδεύουν, οπότε «ταξιδεύουν» οι σίτχοι και η μουσική...

Το Ζαγόρι μας είναι μια περιοχή με ανεξάντλητη μουσική και χορευτική παράδοση. Και με τη μελέτη αυτής της παράδοσης μπορεί να προκύψουν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα για τις συνθήκες διαβίωσης σε παλιότερες εποχές και για την νοοτροπία και ψυχολογία των ανθρώπων. Ας την σεβαστούμε, ας την αξιοποιήσουμε, αλλά ποτέ να μην την παραποιήσουμε...

TZAMΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

Στο Ζαγόρι καλοδέχονται τον Κούκο, όμως τον φοβούνται κιόλας γιατί πιστεύουν πως αν τον ακούσουν νηστικοί «θα τους τσακίς» ο κούκος και θ' αρρωστήσουν αυτή τη χρονιά. Γι' αυτό πρωί πρωί βάζουν μια «χαψιά» (μπουκιά) ψωμί στο στόμα.

Όμορφα έθιμα, που κρύβουν σπουδαίες αλήθειες. Να δούμε «θα ακούσει Κούκου» φέτος το Καλλικράτειο Ζαγόρι, να μας ξυπνήσει απ' το λήθαργο, να μας βγάλει απ' την απραξία και τη νάρκη με την προσμονή μιας Άνοιξης.

Της Άνοιξης

Ελένης Δούβλη

χαρούμενοι, στα πουλιά που νοικοκυρεύουν τις φωλιές τους, στα ζωάκια να τινάζουν απο πάνω τους τη νάρκη του χειμώνα, στα ζωύφια που σιγορροπατούν μουδιασμένα ακόμα, στα κλαδιά που ζητούν ανυπόμονα να πρασινίσουν και να μπουμπουκιάσουν, στις πασκαλολάγιες που πρώτες αυτές ξεπροβάλλουν ντροπαλά τα μωβ ανθάκια τους που μοσκοβολούν, στις μέλισσες δειλά δειλά να βγαίνουν φοβισμένες απ' τις

κυψέλες τους, τότε που όλη η πλάση ετοιμάζεται να φορέσει τα καλά της για να δεχτεί στην αγκαλιά της το **θείο νεκρό**, αλλά και να διαλαλήσει μαζί με την ανασταση της πλάσης και του θανάθωπου την υπερκόσμια **Ανάσταση**.

Κούκου κούκου σε ξαφνιάζει
η φωνή του Κούκου που μικρό κι
αθέατο πουλάκι, καλά κρυμμένο
στην Πρωινή δροσούλα σκορπά
τη χαρά και την ελπίδα της ανα-
γέννησης.

«ΣΑΝ ΠΑΛΙΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ» - Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Αυτό καθ' αυτό το ραδιόφωνο αποτελεί την ακοή ως προϋπόθεση και κεντρίζει την αίσθησή της. Αποτελούσε, πριν από 50 χρόνια περίπου, για τα χωριά μας, το είδος επικοινωνίας με τον έξω κόσμο. Συνήθως, όντας σπάνιο, ήταν εγκατεστημένο στο καφενείο του χωριού ή στο κοινοτικό γραφείο και εκεί συγκεντρώνονταν οι συγχωριανοί της προηγούμενης γενιάς μας που ήθελαν να μάθουν τι γίνεται παρα-έξω και ύστερα να σχολιάσουν να κρίνουν και τέλος να ακούσουν και κανένα δημοτικό. Εκεί στο κέντρο του μικρόκοσμού τους κάτω από τον πλάτανο. Και αργότερα ήρθε το τηλέφωνο, η τηλεόραση και πάλι εκεί,

ώσπου να εξαπλωθεί η χρήση τους να γίνουν πολλά και να αγοραστούν δια οικείαν χρήση. Θυμάμαι η συγχωρεμένη η μητέρα μου και η αγαπημένη μου θεία Χρυσάνθη βρισκόμενες στο χωριό για λίγες μέρες, έμαθαν την εισαγωγή μου στο Πανεπιστήμιο από τον αειμνηστο γραμματέα Γρηγόρη Κοντό του Δικόρφου και όχι από μένα την ίδια που τηλεφώνησα περιχαρής για να τους το αναγγείλω, αφού εκείνος διαχειριζόταν αυτό το είδος πολυτελείας το τηλέφωνο και αυτός καλούσε από το μεγάφωνο τους καλούμενους από τους συγγενείς εκτός χωριού: «η κυρία Τερψιχόρη να έλθει στο τηλέφωνο την ζητάει η κόρη της...». Πώς λοιπόν να αποδώσω το χρονικό της φετινής εκδήλωσης του Συνδέσμου μας που είχε αυτό το πρωτότυπο θέμα; Όπως το συνέλαβα, αλλά ειλικρινά ικανοποιημένη από αυτό που απόλαυσα κατά το

σχεδόν 3ωρο πρόγραμμα της εκδήλωσης την Κυριακή στις 20 Μαρτίου 2011, στις 8 μ.μ. στο κατάμεστο από κόσμο, προερχόμενο από ολόκληρο του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων, θα αναφερθώ και όσο γίνεται σύντομα, στην περιγραφή της ζητώντας την ευγενή σας κατανόηση στην περίπτωση που δεν ανταποκριθώ στο ζητούμενο. Και φέτος οι χορηγοί που έβαλαν το χέρι βαθιά στην τσέπη για να πραγματοποιηθεί η ετήσια εκδήλωση ήταν και πάλι οι ίδιοι: ΒΕΧΡΩ, ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, Ορθοπαιδικά, ΜΑΣΤΑΚΑΣ Ασφάλειες, ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΗ, Γέπη

Νίκος, ΦΟΥΚΑΣ Γιώργος Φροντιστήριο «Κλασσικό», ΧΡΩΜΟΕΠΙΛΟΓΗ. Η σκηνή, με το άνοιγμα της αυλαία, πρόβαλλε καθισμένους τους μουσικούς και σχεδόν όλους τους κύριους συντελεστές της παράστασης δηλ. την κ. Ν. Ζούκη που έγραψε τα κείμενα, και είχε την ενδυματολογική επιμέλεια και τους ομιλητές τον πρόεδρο κ. Καρρά, την κ. Ελένη Δούβλη που, σε ακαταμάχητη ντοπιολαλιά, διάβασε μικρό διήγημα, βγαλμένο από την καθημερινότητα των χωριών μας, καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο το λογοτεχνικό τομέα ενός Ζαγορισιού ραδιόφνου και τους κ.κ. Ντόβα και Παπαλεοντίου που ενσάρκωναν το ρόλο του

εκφωνητή. Παράλληλα, πίσω τους, σε μεγάλη οθόνη, ο θεατής αναγνώριζε μέσα σε ραδιοφωνικά στούντιο και σκηνές παλαιότερων εποχών, γνωστούς ηθοποιούς και τραγουδιστές παραπέτοντας με αυτό τον τρόπο στο θέμα της παράστασης. Οι χοροί που επακολούθησαν, μέχρι το τέλος της παράστασης, πραγματοποιήθηκαν από όλα τα χορευτικά τμήματα του Συνδέσμου με πραγματική λεβεντιά και χάρη καλύπτοντας χορούς, όχι μόνο από το Ζαγόρι αλλά από όλη την Ελλάδα, γεγονός που πρέπει, άλλη μια φορά ιδιαίτερα συγχαρητήρια στον κ. Τριφύλλη, υπεύθυνο του προγράμματος χορού, που ανάδειξε πρωτοχορευτές αλλά και το δύσκολο έργο της εκπαίδευσης του χορευτικού τμήματος των νηπίων, που επάξια ανταποκρίθηκαν στο πρόγραμμά τους. Οι μουσικοί, τραγουδιστές και οργανοπαίχτες ήταν οκτώ ανάμεσά τους, για άλλη μια φορά, χωρίς καμία αμοιβή και μόνο λόγω της αγάπης του για τον τόπο μας, ο πανελλήνιος γνωστός τραγουδιστής Γ. Παπακώστας και Γ. Πατσούρας. Στο κλαρίνο ανταποκρίθηκαν με τη γνωστή μαεστρία οι Θ. Χαλιγιάννης και Β. Παπαγεωργίου και Β. Παπαγεωργίου ενώ στο βιολί και το λαούτο αντίστοιχα οι Παπαζήκος και Καραπάνος. Στα κρουστά ο Α. Ντάφλος και στην τρμπέτα ο Σ. Δράμαλης. Μετά τον χαιρετισμό του προέδρου Πολύβιου Καρρά, άρχισε το πρόγραμμα της εκδήλωσης με τους χορούς και τα σκετς. Ο πρόεδρος επεσήμανε επίσης ότι τα χορευτικά απαρτίζονται κυρίως από νέους μη προερχόμενους από το Ζαγόρι και ότι καλό θα ήταν να εγγράφονταν σε αυτόν περισσότερα παιδιά ντόπιων. Ιδιαίτερη μνεία θα κάνω εδώ στα κείμενα που διαβάστηκαν είτε σαν ραδιοφωνικές ειδήσεις είτε ως εμβόλιμα κατά τη διάρκεια της παράστασης αλλά και από τον πρόεδρο όπου με το ιδιαίτερό τους χιούμορ, καυτηρίαζαν σύγχρονα πολιτικά θέματα που παραλληλίζονται με ανάλογα του παρελθόντος στο Ζαγόρι μας. Μέσα στις δύσκολες συνθήκες εθνικά και διεθνώς που ζούμε, τέτοιες εκδηλώσεις μας εμψυχώνουν και μας δίνουν αισιοδοξία και όπως είχε πει ο Νίτσε: «Για να αντέξει κανείς τις δυσκολίες της ζωής και τη βεβαιότητα του θανάτου έχει τρία όπλα: διαρκή αγώνα για το ο,τιδήποτε, την τέχνη και τον έρωτα». Ακόμα και ένα να έχεις από αυτά είσαι τυχερός». Τυχεροί και ειμείς λοιπόν που είμαστε από έναν τόσο γεμάτο και κατ' εξακολούθηση, πολιτισμικά τόπο, που αγωνίζεται με αυτά τα λιγοστά εφόδια. Και του χρόνου να είμαστε καλά και να χαρούμε την ερχόμενη εκδήλωση του 2011.

Με τιμή
Κατερίνα Ζαρίδη

«Σαν παλιό ραδιόφωνο» από τον Πολιτιστικό Σύνδεσμο Ζαγορισιών

Του Βασιλείου Γ. Μπούρη, δικηγόρου

Την Κυριακή 20 Μαρτίου παρακολουθήσαμε στην αίθουσα Βασιλείου Πυρρινέλλας του κτιρίου του Πνευματικού Κέντρου της πόλης μας άλλη μια εξαιρετική παράσταση που επιμελήθηκε και παρουσίασε ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών, συνεπής στο ανοιξιάτικο ραντεβού που δίνει κάθε χρόνο στους Ζαγορισιούς και στους φίλους της παράδοσης γενικότερα.

Η ποιότητα και αυτής της παράστασης ήταν σε πολύ υψηλό επίπεδο. Ήταν εμφανή καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης και η σχολαστική επι-

μέλεια και η κοπιαστική προετοιμασία και το μεράκι και η προσήλωση και η πίστη των συντελεστών σε αυτό που ετοίμασαν και παρουσίασαν, υλικά γνωστά στην επιτυχημένη συνταγή που επί τόσα χρόνια ακολουθεί το σωματείο.

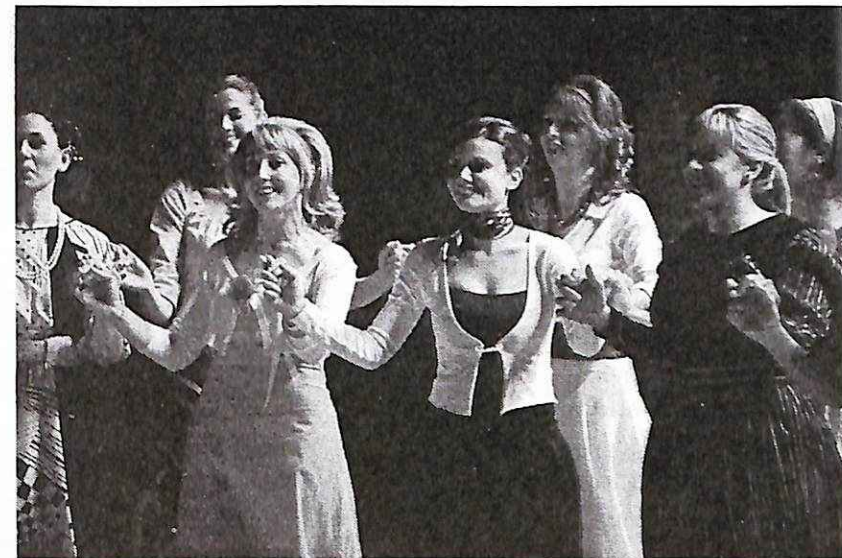
Ωστόσο, αυτή τη φορά είδαμε και αρκετές πρωτοτυπίες που μας ξάφνιασαν ευχάριστα και που μας απέδειξαν ότι μετά από τόσα χρόνια παρουσίας τόσων ποικίλων εκδηλώσεων υπάρχουν ακόμη στον Σύνδεσμο φρέσκα μυαλά με φρέσκιες ιδέες που έχουν πολλά ακόμη να δώσουν. Από τις πρωτοτυπίες αυτές ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσαν στους 1.000 περίπου θεατές που κατέκλυσαν το Πνευματικό Κέντρο, το θέμα της παράστασης που ήταν ο σχολιασμός της επικαιρότητας μέσα από την οργάνωση και τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού, η άμεση καλλιτεχνική συμμετοχή πολλών από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ως παραγωγών ή εκφωνητών, οι σύγχρονες πολύχρωμες ενδυμασίες των χορευτών που έμοιαζαν βγαλμένες μέσα από τις χρωματικές παλέτες των χορηγών (ΒΕΧΡΩ, ΒΙΒΕΧΡΩΜ, ΧΡΩΜΟΕΠΙΛΟΓΗ), η ποικιλία των τραγουδιών που επιλέχθηκαν για να εκπροσωπηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες γωνιές της χώρας μας και να φτάσουν στον θεατή διαφορετικά ακούσματα και τέλος η παρουσία πολλών εξαιρετικών χορευτών και πρωτοχορευτών κυρίως στο τμήμα των παραστάσεων.

Στη Βίτσα στις 12 Αυγούστου 2011

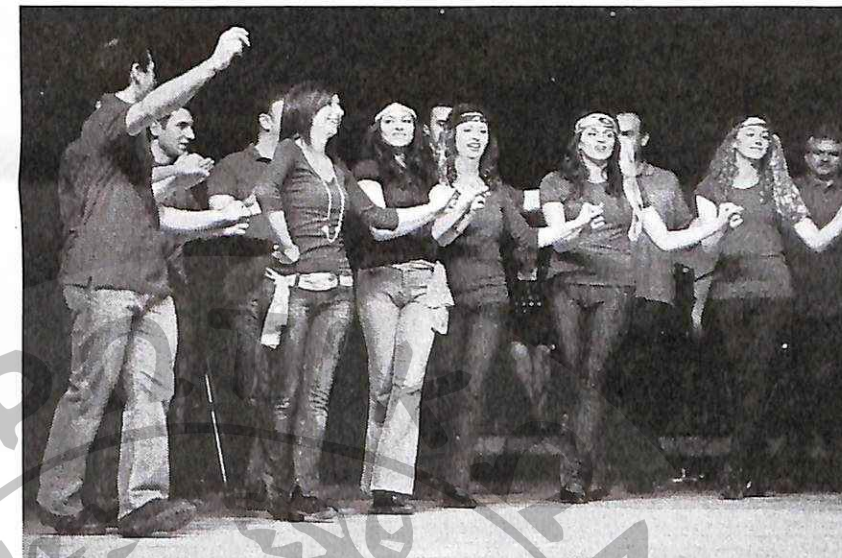
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΧΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Την Παρασκευή 12 Αυγούστου 2011 στις 9.00 μ.μ. ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών σε συνδιοργάνωση με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Νέων Βίτσας «Αλέξιος και Αγγελική Παπαζογλου» θα παρουσιάσουν εκδήλωση με χορούς και τραγούδια από το Ζαγόρι και όλη την Ήπειρο στο μεσοχώρι του χωριού.

Με τον Αλέξανδρο Αρκαδόπουλο στο κλαρίνο, Γιάννη Παπακώστα στο τραγούδι, Κώστα Καραπάνο στο βιολί, Φώτη Παπαζήκο στο λαούτο και Τάσο Ντάφλο στο ντέφι. Θα χορέψει το τμήμα παραστάσεων του Συνδέσμου.

Και με τα προηγούμενα δείγματα δουλειάς του Συνδέσμου (εκδηλώσεις, CD κ.λ.π.) και με την τελευταία παράσταση που απολαύσαμε επιβεβαιώθηκε για μια ακόμη φορά το σοβαρό έργο που επιτελείται στο σωματείο από συνεργάτες που με μεγάλη διάθεση προσφοράς βρήκαν τη συνταγή της επιτυχίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μετά την επιτυχημένη παράσταση «Σαν παλιό ραδιόφωνο» που πραγματοποιήθηκε στις 20 Μαρτίου 2011, έχει την υποχρέωση αλλά και την ικανοποίηση να απευθύνει ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ακόλουθους:

- ΒΕΧΡΩ ΑΕ, Βιομηχανία Οικολογικών Χρωμάτων
- ΒΙΒΕΧΡΩΜ ΑΕ, Βιομηχανία Χρωμάτων
- ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Ορθοπαιδικά
- ΜΑΣΤΑΚΑΣ, Ασφάλειες
- ΓΕΠΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΠΕΤΡΟΤΕΧΝΙΚΗ
- ΦΟΥΚΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, Φροντιστήριο «ΚΛΑΣΣΙΚΟ»
- ΧΡΩΜΟΕΠΙΛΟΓΗ

που με τη χορηγία τους βοήθησαν τα μέγιστα στην πραγμάτωση της εκδήλωσης.

Επίσης ευχαριστεί: τη Νίκη Ζούκη, Το Γιάννη Τριφύλλη, την Άννα Βαρζώκα-Ντιναλέξη, το Στέφανο Ντόβα, το Δημήτρη Ράπτη, τη Δημήτρα Καλέσιου, το Χρήστο Γκλίβα, τον Χάρη Καλαμπόκη, τον Λάμπρο Καραφέρη, το βαγγέλη Βροντό, το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννινών, τους μουσικούς μας, και όλους τους χορευτές μας.
Το Δ.Σ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ ΤΑ ΠΑΣΚΑΛΟΓΙΟΡΤΑ

Γράφει η ιστορία ότι στα χρόνια της ακμής του Ζαγορίου υπήρχαν και δύο και τρεις άτυπες ενορίες σε μερικά απ' τα χωριά μας. Όπως χωρίζονταν κάθε οικισμός σε μαχαλάδες, υπήρχε η αντίστοιχη εκκλησιά και ο παπάς της ενορίας αυτής. Στους δύο και τρεις παπάδες ο αρχαιότερος είχε το αξίωμα του «Οικονόμου». Τιμητικός τίτλος για ιερέα, όμως με ουσιαστικό περιεχόμενο με την έννοια ότι διαχειρίζονταν και διοικούσε το σύνολο των εκκλησιαστικών θεμάτων του χωριού. Ο τίτλος του «Οικονόμου» έμεινε σε μερικές οικογένειες σαν επώνυμο.

Εκόντες, άκοντες οι χωριανοί γέμιζαν τις εκκλησίες. Τα σχολαρούδια σε παράταξη απ' το σχολίο στην εκκλησιά κι οι δάσκαλοι στο ψαλτήρι. Στα συμφωνητικά των χωριών με τους δασκάλους προβλέπονταν και ο όρος του ψαλίσματος Κυριακές και γιορτές. Εκτός απ' τον εσπερινό, τις αγρυπνίες, τις αρτοκλασίες, τις παρακλήσεις κλπ, οι εκκλησίες λειτουργούσαν όλες τις γιορτές και τις Κυριακές. Αυτή η μάζωξη ήταν ευκαιρία και για λαϊκές συζητήσεις του χωριού, είτε στα χαγιάτια της εκκλησιάς, είτε στον ισκίο της πλατάνου. Να μη ξεχνάμε βέβαια ότι τα χωριά

μας είναι δομημένα με ένα κέντρο, δηλαδή μεσοχώρι και γύρω του όλα τα δημόσια κτίρια και η κεντρική εκκλησιά.

Απ' εκείνες τις ζωντανές εποχές, τις οργανωμένες και δραστήριες κοινωνίες, απ' την λειτουργία της δημοκρατίας, φτάσαμε στην ερήμωση και στη σιωπή. Πολλοί παράγοντες μας οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση, αλλά θ' ασχοληθώ μόνο με την εκκλησιαστική. Το χωριό πρέπει νάχει πρώτα πρώτα εκκλησίασμα και μόνιμο παπά. Η εκκλησιά για να υπηρετηθεί χρειάζεται επιτρόπους, ψαλτάδες και καντηλανάφη. Χρειάζονται και παιδιά για να εξυπηρετούν τον παπά στον Ιερό κατά τη Θεία Λειτουργία και στις άλλες ιεροτελεστίες. Χρειάζονται ακόμα κάποιες νοικοκυρές να ζυμώνουν πρόσφορα για την Θεία Λειτουργία και να βράζουν σιτάρι για τα ψυχοσάββατα και για την Μεγάλη Πέμπτη. Χρειάζεται ακόμα θρησκευτική συνείδηση για παρακλήσεις, αγρυπνίες, αρτοκλασίες κλπ.

Σήμερα τα περισσότερα χωριά δεν έχουν αρκετούς μόνιμους κατοίκους και δεν έχουν και παπά. Το χειμώνα η απαίτη-

ση να λειτουργήσει η εκκλησιά κάθε Κυριακή είναι σε λανθάνουσα κατάσταση. Τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και το καλοκαίρι η απαίτηση είναι επιτακτική. Η κατάσταση τα τελευταία χρόνια, ασπούμε μέχρι το γύρισμα του αιώνα, είναι ένας παπάς για δύο χωριά, κάτι σαν «Καποδίστριας-Καλλικράτης». Γράφτηκε πολλές φορές στον γιαννιώτικο τύπο για παπάδες που το Μεγαλοβδόμαδο βγάζουν δυο φορές τα Δώδεκα Ευαγγέλια την Μεγάλη Πέμπτη και τρεις φορές την Ανάσταση το Μέγα Σάββατο.

Θεωρώ ότι το δικαίωμα του χριστιανού να εκκλησιαστεί δεν αναλογίζεται σε αριθμούς. Αν το δικαίωμα ασκείται από 5-6 άτομα ή από μερικές δεκάδες, δεν υπάρχει δικαιολογία για άρνηση. Τα Πασκαλόγιορτα ένας λόγος παραπάνω για να λειτουργήσουν οι εκκλησίες μας είναι και η προσέλευση τουριστών στο Ζαγόρι. Κι αυτοί θέλουν να εκκλησιαστούν, ασχέτως αν μερικοί στο «Δεύτε λάβετε φως...» συλλογίζονται την μαγειρίτσα και στο «Χριστός Ανέστη» ζητούν το φιλί της αγάπης. Αν θέλετε κι άλλο λόγο αυτός είναι οικονομικός, ώστε κάτι να μαζέψει το παγκάρι, γιατί η συντήρηση των ναών μας είναι δυσανάλογη των εισπράξεων.

Ο Δήμος Ζαγορίου θεσμικά παρουσιάζει σήμερα 43 τοπικά διαμερίσματα. Σ' αυτά αν προσθέσουμε και τους οικισμούς Μικρό Πάπιγκο, Βιτσικό, Μηλωτάδες, Βουτανσαίοι, Αγία Παρασκευή και Λιάπη φτάνουμε στους 49 οικισμούς οι κάτοικοι των οποίων έχουν ανάγκη εκκλησιασμού. Οι παπάδες στο Ζαγόρι είναι λιγότεροι από 30. Οι τοπικές αρχές λοιπόν πρέπει να ενεργήσουν ώστε η Μητρόπολη να καλύψει κάποια κενά τουλάχιστον το Μεγαλοβδόμαδο.

Το μήνυμα των παθών του Κυρίου μας και η Ανάστασή του ας περάσουν σ' όλους τους Ζαγορίσιους, στους απόδημους που γυρίζουν στο χωριό τους τέτοιες μέρες και στους επισκέπτες του τόπου μας.

Τα Πασκαλόγιορτα τα χωριά μας ζωντανεύουν κι ύστερα ξαναπέφτουν σε λήθαργο. Έλειψαν οι πρόεδροι και τα επταμελή κοινοτικά συμβούλια, έλειψαν οι δάσκαλοι, έλειψαν τα παιδάκια και οι έφηβοι, έλειψαν και οι παπάδες. Ως εδώ και μη παρέκει.

Απόστολος Ντιναλέξης

Μνήμη

Κώστα Θεοδοσίου

Αποστέλλω εσωκλειστών επιταγή της Εθνικής Τραπέζης εκατόν πενήντα ευρώ, εις μνήμην του Κώστα Θεοδοσίου, τον οποίο ε γνώριζα από τον καιρό που ήταν δάσκαλος στο Μονοδένδρι. Αυτός ειδοποίησε για την ανεύρεση αρχαίων κατά την κατασκευή δεξαμενής στην βίτσα, με αποτέλεσμα να διακόψει η Ιουλία τις εργασίες και να ακολουθήσει η πολυετής ανασκαφή του σημαντικότερου αρχαιολογικού χώρου του Ζαγορίου.

Συμφωνών απολύτως με το κύριο άρθρο (μετά τον Καλλικράτη, τι;) του τεύχους Μαρτίου του «ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΜΑΣ», το οποίο διαβάω πάντα με πολύ ενδιαφέρον.

Φιλικώτατα
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Α. ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

Μια φωτογραφία μια ιστορία

Οι μαθητές του δημοτικού σχολείου Μονοδενδρίου φωτογραφίζονται με το δάσκαλό τους Κων. Θεοδοσίου κατά τη διάρκεια εκδρομής τους στην Οξυά το 1966. (Αρχειό Σάββα Θεοδώρου)

Σ.Θ.

Παν'γυρίσια ήθη κι έθιμα

χόρευαν ένα δυο χορούς οι σπιττικοί κι ύστερα άλλο σπίτι. Όλα τα τακίμια γνώριζαν λίγο πολύ τις οικογένειες κι έφκιαχναν στο χορό και τ' αντίστοιχα στιχοπλάκια. Απαράμιλλη ειδικότητα στην περίπτωση είχε ο Κώτσιο Κ'τσός με το βιολί:

— «Γεια σου Λία παλικάρι ποια γυναίκα θα σε πάρει»
— «Γεια σου Λάκη παλικάρι στο Τσερβάρι είσαι καμάρ»
— «Γεια σ' Αντρέα, γεια σ'

νταν στις μπουνιές είναι σφόδρα πιθανόν. Γι αυτό εξάλλου στην φωτογραφία εικονίζονται και δύο χωροφύλακες. Οι αφορμές δίνονταν στο ποια γυναίκα θα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ

χορέψει μπροστά και ποια ύστερα, πόσα τραγούδια θα χορέψει ο άντρας και πότε θα τον σκολάσουν κι αν παραγγείλει κανέναν «Γρίβα μ' σε θέλ' ο βασιλιάς...»,

(Αρχειό Χριστόδουλου Γρ. Βαζζώνα)

Αντρέα το περάσαμεν ωραία».

Με την γύρα στα σπίτια έφταναν στο μεσοχώρι για γλέντι ως αργά το μεσημέρι. Η κομπανία έτρωγε στο μεσοχώρι με φαγητό που έφερναν απ' τα σπίτια οι χωριανοί. Στο Καπέσοβο η πλειονότητα των νοικοκυρών μαγείρευε κρέας με φασολάκια λόγω εποχής και μια μερίδα προορίζονταν για το τακίμι. Στα σπίτια που γιόρταζαν πρόσφεραν ρακί και μεζέδες κι έτσι το ανακάτεμα προκαλούσε ευθυμία και μεθύσι. Όταν τελείωνε η γύρα κι έβγαιναν στο μεσοχώρι αρκετοί ήταν μεθυσμένοι. Τα παλιά τα χρόνια είχαν στα πανηγύρια και τενεκέδες με ούζο και βαρελάκια με κρασί και οι συνέπειες γνωστές. Τους μεθυσμένους τους οδηγούσαν στο στρώμα τους και τους έβαζαν στα αχαμνά οτουμπισμένο κρεμμύδι. Μέχρι το βράδυ συνέρχονταν για το ολονύκτιο πανηγύρι. Το τότε μεθούσαν είναι εξακριβωμένο, το ότι πλακώνο-

τότε έσπαγε και κανένα κλαρίνο. Οι μικροπαρεξηγήσεις σωρηδόν. Χόρεψε, λέει, ο γιος της κυράς και τα όργανα λάλησαν καλά κι έπαιξαν κάμποσα τραγούδια. Χόρεψε κι ο γιος της φτωχότερης κυράς και τα βιολιά ήταν λίγο ξεψυχισμένα και διαμαρτυρήθηκε η φτωχιά στον Κώτσιο.

— Γιατί, μωρ' Κώτσιο, δεν βαρέσταν καλά στο πιδι μ' κι σ' ε αλλ'νής είπαταν ένα σωρό τραγούδια;

— Να σ' πω. Ο άλλος εισιτήριο ως ν' Αθήνα, ο θ'κός είχε ως τ' Αγγίριο.

Εκείνα τα παλιά ωραία χρόνια δεν είχαν ενισχυτές και μεγάφωνα και τα κέρατα όλα. Έπαιζαν και τραγουδούσαν με όρεξη και τέχνη. Στους χουβαρδάδες ακόμη καλύτερα. Στους σφιχτούς λίγο παρατέρα. Απ' τους μεθυσμένους άλλοι είχαν καλό μεθύσι κι άλλοι άσχημο με την τρίχα στο σπαθί τους, έτοιμοι να σπάσουν το κλαρίνο ή να τρυπή-

σουν το ντέφι. Άλλοι χόρευαν βαριά κι άλλοι ανάλαφρα. Χορευτές και χορεύτριες άριστες, με προσωπικότητα στο χορό, με αξιοπρόσεκτη ιδιαιτερότητα και με ξεχωριστή χάρη. Έβαζαν τότε τριμελή επιτροπή για την τάξη και την σειρά στο χορό και την πρώτη και δεύτερη μέρα του πανηγυριού χόρευαν οι ξενοχωρίτες. Την τρίτη μέρα οι χωριανοί και σπάνια κανέναν ξένος. Σε μερικά χωριά γύρω στα μεσάνυχτα το γύριζαν και σε ευρωπαϊκούς χορούς για ζευγάρια. Τα πρωινά στη λήξη του

πανηγυριού ποικίλουν από χωριό σε χωριό. Στο Καπέσοβο φέρνουν τσάκνα και πυροστίες στο μεσοχώρι και ψήνουν αλευρόπιτες. Στο Τσερβάρι ανεβαίνουν στα πεζούλια και στους οβόρους. Στο Τσεπέλοβο καταλήγουν στη βρύση του Κονόμου. Στη Βίτσα βγαίνουν στο ντερβένι και γλεντούν ως το γιόμα. Είναι και πρωινά που οι μεθυσμένοι οδηγούν τα βιολιά στο νεκροταφείο για μοιρολόγια.

Έρχονται τα Πασκαλόγιορτα, έρχονται τα πανηγύρια. Μέσα απ' την ύφεση, όπως λένε αλλιώς τη φτώχεια, ας γλεντήσουμε όλοι μας με σύνεση και αγάπη. Ας είναι ευτυχισμένοι όλοι οι Ζαγορίσιοι και χαρούμενοι ν' απολαύσουν τα πανηγύρια μας. Ας φροντίσουν οι διοργανωτές να διεξαχθούν τα πανηγύρια μας στο παραδοσιακό χρώμα και να τηρηθούν τα έθιμά μας. Ας φροντίσουν να μην χαθεί η ταυτότητά μας.

Αλλαγή σκυτάλης στην ΙΛΕΖ

Στις πρόσφατες αρχαιρεσίες στην ΙΛΕΖ για την ανάδειξη νέου διοικητικού συμβουλίου, το οποίο έχει και την ευθύνη της έκδοσης του Περιοδικού «το Ζαγόρι μας» η απόφαση του προέδρου της του εκλεκτού κ. Δημ. Γκέκη να μην συνεχίσει ως πρόεδρος, μας πόνεσε. Είχαμε συνηθίσει στην ευγένεια, την ειλικρίνεια, την ευαισθησία, την τιμιότητα, την ακεραιότητα, την αρχοντία εν τέλει, ενός Ζαγορίσιου που αν και στρατιωτικός, πορεύτηκε, για δύο τριετίες, σ' άλλο άσχετο χώρο στον χώρο της ΙΛΕΖ με άριστη επίδοση.

Το ήθος του ας είναι οδηγός μας, παράδειγμα προς μίμηση και οι από καρδιάς ευχές μου θα τον συντροφεύουν σ' όλη του τη ζωή.

Παράλληλα θάθελα να συγχαρώ το νέο συμβούλιο και το νέο πρόεδρο τον ακούραστο κ. Βασίλη Τζιόβα, στυλοβάτη του περιοδικού μας μια ζωή.

Εύχομαι από την ψυχή μου την ίδια επιτυχία και στα νέα του καθήκοντα καθώς και στους αξίους συμβούλους του.

Όλοι τους είναι γνωστοί και καταξιωμένοι στο χώρο τους με πόνο για το Ζ, που εθελοντικά προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με ... δημοσιοϋπαλληλικό θα έλεγα ωράριο, για να φθάνει το περιοδικό στους Ζαγορίσιους και τους φίλους τους, όπου γης, μεταφέροντας τα νέα, τα προβλήματα, τους αγώνες, την ιστορία, αλλά και άμετρη νοσταλγία για τους ξενιτεμένους.

Το «Ζαγόρι μας» και με το νέο κι εκλεκτό συμβούλιο το σίγουρα θα συνεχίσει να είναι **θήμα** όλων όσων το στηρίζουν επί τριάντα τόσα χρόνια με την αγάπη τους.

Χωρίς κανενός είδους αποκλεισμούς και διαχωρισμούς, ανεξάρτητο και ακομάτιστο, μακριά από σκοπιμότητες και μικροπρέπειες, με υπευθυνότητα κι **ένα μόνο όραμα, το καλό του τόπου.**

Σήμερα καλείται να πορευτεί στη νέα εποχή που ανοίγεται μπροστά μας με τον Καλλικράτη, με προκλήσεις και φόβους και αγωνίες για τη μοίρα αυτού του μοναδικού τόπου, την μορφή που μέλλει να πάρει, το άλλο Ζ που βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής...

Τρομάζουμε και μόνο στη σκέψη της ερήμωσής του με τα κλειστά κι ανύπαρκτα σχολεία και ιδρύματα, με βουβές τις εκκλησίες και την επέλαση των ξένων μέσα στα γραμμένα γκαλντερίμια και τα σοκάκια μας.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Ελένη Δουδάλη

ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

ΓΕΡΑΝΙΟΥ 41 ΑΘΗΝΑ 10631
ΤΗΛ. 2015246809 FAX 2105141339

24 Μαρτίου 2011
Αριθ. Πρωτ. 13

Προς την εφημερίδα «Το Ζαγόρι μας»

Σας κοινοποιούμε επιστολή μας προς την Υπουργόν Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που αφορά αίτημά μας για τη συνέχιση της λειτουργίας του **Γυμνασίου Τσεπελόβου** και σας παρακαλούμε για την παρέμβασή σας, ώστε να ικανοποιηθεί το αίτημα των κατοίκων του Ζαγορίου.

Με εκτίμηση
Το Διοικητικό Συμβούλιο

*Ερίτιμον κυρίαν Άννα Διαμαντοπούλου
Υπουργόν Εθνικής Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης
και Θρησκευμάτων*

Κυρία Υπουργέ

Με λύπη μας πληροφορηθήκαμε ότι το Υπουργείο σας προτίθεται να καταργήσει, από το νέο σχολικό έτος, το Λύκειο και το Γυμνάσιο Τσεπελόβου, λόγω του μικρού αριθμού μαθητών.

Κατανοούμε πλήρως τους λόγους που σας οδήγησαν σ' αυτή τη γενικότερη απόφασή σας, που αφορά όλη την Ελλάδα, αλλά ανησυχούμε ιδιαίτερα για το μέλλον της «φιλότατης ημών πατρίδος» του Ζαγορίου, που τόσα πρόσφερε στο Έθνος.

Είναι περιττό να αναφέρουμε στην Υμετέρα Εξοχήτητα την πλειάδα των Δασκάλων του Γένους, Ευεργετών, Καλλιτεχνών, Επιστημόνων, Πολιτικών, Συγγραφέων, Ακαδημαϊκών, που ανέδειξε το Ζαγόρι, οι οποίοι δημιούργησαν μια αξιόλογη πολιτιστική παράδοση.

Γι' αυτό σας παρακαλούμε να επανεξετάσετε το θέμα και να διατηρήσετε σε λειτουργία τουλάχιστον το **Γυμνάσιο Τσεπελόβου**, για να μη σβήσει εντελώς η ελπίδα και η προοπτική από τη δύσμοιρη ελληνική επαρχία.

Με ιδιαίτερη τιμή
Ο Πρόεδρος
Αριστόβουλος Χρόνης
Ο Γραμματέας
Γεώργιος Χατζηγιάννης

Κοινοποίηση

1) Πρόεδρο Δημοκρατίας 2) Βουλευτές Ιωαννίνων 3) Γραμματέα ΠΑΣΟΚ κ. Καρχιμάκη, 4) Γραμματέα ΚΟ ΝΔ κ. Κώστα Τασούλα 5) Υπεύθυνους Τομέα Παιδείας των Κομμάτων 6) Ευγενία Τσουμάνη (βουλευτή Επικρατείας ΝΔ) 7) Δημήτριο Τσουμάνη, βουλευτή Πρεβέζης ΝΔ 8) Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέκο Χαριμάνη 9) Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου 10) Ημερήσιο τύπο Ιωαννίνων, 11) Εφημερίδα «Το Ζαγόρι μας».

Διόρθωση ξένης υποσημείωσης

Επιτρέψτε μου να διορθώσω εσφαλμένη ερμηνεία της λαϊκής λέξης «**νταβραντισμένος**» όπως λαθεμένα αποδίδεται σε **υποσημείωση** κειμένου τακτικού συνεργάτη σας στο προηγούμενο τεύχος του «Ζαγορίου μας».

Στο χωριό μου η λέξη «νταβράντισμα» έχει την έννοια του καλοταϊσμένου άντρα ή ζώου και εξ αυτού είναι γεμάτοι σφρίγος και σεξουαλικές ορμές παλαιά ακούγονταν οι φράσεις «νταβραντισμένος καλόγερος ή νταβραντισμένος γάιδαρος».

Την ίδια ερμηνεία δίνουν στη λέξη και τα λεξικά που έχω πρόχειρα: Πάπυρος-Λαρούς, Πρωίας και Τριανταφυλλίδη του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Λαϊκές λέξεις όπως η παραπάνω είναι θησαυρός, αλάτι για το γραπτό λογοτεχνικό λόγο, να μη γίνεται ξύλινος.

Στη νέα συντακτική επιτροπή του «Ζαγορίου μας», εύχομαι κουράγιο και εμπνεύσεις.

Φιλικά Φ.Τ.

ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ

Κερδίζει το στοίχημα της πολιτιστικής αποκέντρωσης

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Μαριάννα Λάζου

Η πολιτιστική αποκέντρωση με την αθρόα συμμετοχή Ηπειρωτών και χιλιάδων επισκεπτών είναι το στοίχημα που έχει κερδίσει τα τελευταία χρόνια το Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο στο Μονοδένδρι.

Από το 2000 οπότε άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό. Το Εκθεσιακό Κέντρο έχει φιλοξενήσει δεκάδες εκθέσεις και πολιτιστικές δραστηριότητες, ενώ έχει υποδεχτεί περισσότερους από 80.000 επισκέπτες.

Ανάμεσά τους πολλά σχολεία της περιοχής που είχαν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με τη δομή και τη λειτουργία ενός εκθεσιακού χώρου, αλλά και τις περιφερειακές πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Σύμφωνα με την υπεύθυνη του χώρου Δήμητρα Μπαλατσού, στόχος του Κέντρου είναι η προσφορά στην αποκέντρωση του πολιτισμού, αλλά και στην τοπική κοινωνία από την επισκεψιμότητα του χώρου. Αλλά τα δέκα χρόνια έγινε μια σημαντική προσπάθεια που όλοι ευελπιστούν να συνεχιστεί και στο μέλλον, σημείωσε χαρακτηριστικά.

Η κα Μπαλατσού αναγνώρισε τη διάδοση της φήμης του Ριζαρείου Εκθεσιακού Κέντρου όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, αλλά σε ολόκληρη την χώρα. Πολλοί συνδυάζουν την επίσκεψή τους στην περιοχή, με μια επίσκεψη στο Εκθεσιακό Κέντρο, με θετικά οφέλη για όλους. Είναι σημαντικό που το Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο έχει ενταχθεί σε πολλά ταξιδιωτικά γραφεία, ως ένα επισκέψιμο σημείο του Μονοδενδρίου.

Η έκθεση του Λεωνίδα Παπάζογλου

Στους χώρους του Εκθεσιακού Κέντρου φιλοξενείται αυτές τις μέρες η έκθεση φωτογραφίας του Λεωνίδα Παπάζογλου, «Φωτογραφικά πορτρέτα από την Καστοριά και την περιοχή της, την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα». Πρόκειται για μία συλλογή φωτογραφιών του αρχείου του Καστοριανού φωτογράφου Λεωνίδα Παπάζογλου, όπως διασώθηκε από τον επίσης Καστοριανό συλλέκτη Γιώργο Γκολομπία. Είναι ασπρόμαυρες φωτογραφίες με πορτρέτα κατοίκων της περιοχής της Καστοριάς, αλλά και στρατιωτικών και άλλων ενόπλων στις αρχές του 20ου αιώνα.

Σύμφωνα με την κα Μπαλατσού, η έκθεση έχει συγκεντρώσει μέχρι στιγμής κολακευτικά σχόλια. Ο αρχικός προγραμματισμός προβλέπει η έκθεση να λειτουργήσει μέχρι το Μάιο, αν και η κα Μπαλατσού δεν απέκλεισε να συνεχιστεί και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Η αίθουσα με τα στερεοσκόπια

Εξχωριστή γωνία του Εκθεσιακού Κέντρου η αίθουσα με τα στερεοσκόπια, όπου κανείς μπορεί να δει τρισδιάστατες φωτογραφίες που αφορούν την Ελλάδα.

Σύμφωνα με την κα Μπαλατσού, οι φωτογραφίες αφορούν χρονικά την περίοδο της Μεσολυμπίδας στην Αθήνα, το 1906. Μέσα από την τρισδιάστατη απεικόνιση, μικροί και μεγάλο μπορούν να παρατηρήσουν με έναν ιδιαίτερο τρόπο εικόνες της Ελλάδας.

Νέες τουριστικές μονάδες στο Ζαγόρι

Κατά την 215η συνεδρίαση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, μεταξύ των επιχειρήσεων, που εντάχθηκαν στον Αναπτυξιακό Νόμο 3299/2004, συμπεριλαμβάνονται και τρεις περιπτώσεις για το Ζαγόρι στον τομέα του Τουρισμού.

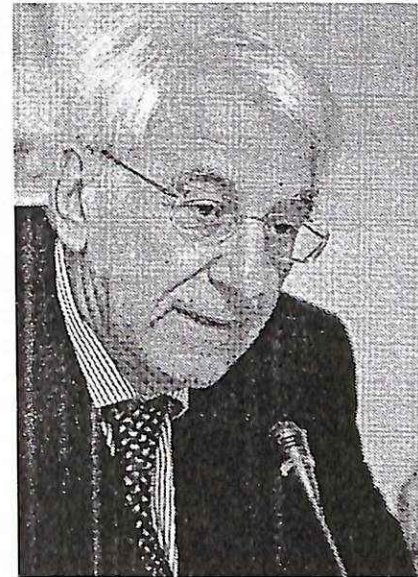
1) Μετατροπή παραδοσιακού κτιρίου σε παραδοσιακό κατάλυμα στην Ελάτη συνολικού κόστους 460.000Ε.

2) Μετατροπή παραδοσιακού σπιτιού σε ξενώνα δυναμικότητας 12 κλινών στο Δίλοφο, συνολικού κόστους 330.000Ε.

3) Στη Βίτσα, δημιουργία ξενοδοχείου τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων δυναμικότητας 20 κλινών συνολικού κόστους 1.032.100Ε.

Σ.Θ.

Και άλλη τιμητική διάκριση στο συμπατριώτη μας καθηγητή Ιατρικής Χαράλαμπο Μουτσόπουλο

Στις 8 Απριλίου σε ειδική εκδήλωση στο Αμφιθέατρο του νοσηλευτικού ιδρύματος η Διοίκηση του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και η υπό τον καθηγητή της Ρευματολογικής Κλινικής κ. Αλ. Δρόσο αποφασίσθηκε να δοθεί επίσημα το όνομα του διεθνούς φήμης συμπατριώτη μας επιστήμονα **Χαράλαμπου Μουτσόπουλου** στη Ρευματολογική πτέρυγα του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου.

Το «Ζ» μας εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια

Εορτή Αγίου Χαραλάμπους στην Ελάτη

Συνεχίζοντας το έθιμο όπως τα παλαιά χρόνια την Τετάρτη 9 Φεβρουαρίου παραμονή της Εορτής του Αγίου Χαραλάμπους και ώρα 7 το βράδυ χτύπησαν οι καμπάνες του χωριού προσκαλώντας του πιστούς χωριανούς και φίλους να παρακολουθήσουν το Μεγάλο Εσπερινό και την Αρτοκασία που θα γίνει στη Μνήμη του Αγίου της αυριανής ημέρας.

Κάθε χρόνο περιμένουν οι χωριανοί αυτή την Ημέρα που θα ανταμωθούν στο χωριό και την Εκκλησία και θα ενώσουν τις προσευχές τους στον Ύψιστο για υγεία ευτυχία και μακροχρόνια ευεξία.

Το καμπαναριό, ο περίβολος της Εκκλησίας και το εσωτερικό του Ναού φωταγωγημένα και πεντακάθαρα προσέδιδαν ξεχωριστή νότα σε όλο το εορταστικό σκηνικό.

Ο ιερέας του χωριού Τηλέμαχος Βάρφης και οι ψαλτάδες που έρχονται κάθε χρόνο από την γειτονική Δοβρά Φριξος Τσολάκης και Σωτήρης Ζαμπακόλας καλλιφώνοι και άριστοι στο χειρισμό του τυπικού της Εκκλησίας κατενθουσιάσαν το Εκκλησίασμα που καθ' όλην τη διάρκεια της Ιεροτελεσίας παρακολούθησαν με δέος και ευλάβεια.

Μετά το πέρας του τελετουργικού προσεφέρθησαν σε όλους το πατροπαράδοτο λουκούμι - Άρτος και ντοστιμότατο σιτάρι.

Τη Μνήμη του Αγίου Χαραλάμπου τιμούν εφέτος με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Ζαγορίου κος Γαβριήλ Παπαναστασίου, οι Αντιδήμαρχοι Αγγελική Αγγέλη και Σωτήρης Ζαμπακόλας ως και πολλοί χωριανοί και φίλοι τους οποίους η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά διά την παρουσία τους και την τιμή που προσήψαν στο χωριό, την Εκκλησία και τον Ιερομόναχο Άγιο Χαράλαμπο και εύχονται σε όλους τους παρισταμένους να έχουν υγεία και του χρόνου να γιορτάσουν και πάλι όλοι μαζί.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΕ ΘΕΜΑ «Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ»

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και Πίνδου με αφορμή την παγκόσμια ημέρα για το νερό στις 22 Μάρτη διοργάνωση εκπαιδευτική εκδρομή με θέμα «Ο δρόμος του νερού» στους Κήπους Ζαγορίου την Τρίτη **22-3-2011** με συμμετοχή του Δημοτικού Σχολείου Μονοδενδρίου και Δημοτικού Σχολείου Καλπακίου. Η εκδρομή περιλάμβανε ενημέρωση για το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου, ξενάγηση στο μονοπάτι που οδηγεί στο νερόμυλο των Κήπων, ξενάγηση στο γεφύρι του Μύλου και στο νερόμυλο και περιβαλλοντικά παιχνίδια δίπλα στο ποτάμι...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΕΡΛΕ

ΟΛΓΑ ΜΙΣΙΟΥ

Μια ζαγορίσια δασκάλα της παλιάς γενιάς

Η Όλγα Μίσιου γεννήθηκε στα Πάνω Σουδενά στα τέλη του περασμένου αιώνα. Οι γονείς της ήταν ο Κωνσταντίνος και η Αμαλία Μίσιου Σουδενιώτες και οι δύο. Την παιδική της ηλικία έζησε στο χωριό της, όπου και έμαθε τα πρώτα της γράμματα στο εκεί Δημοτικό Σχολείο με άριστες πάντα επιδόσεις.

Ενθουσιασμένος ο θεός της Γεώργιος Γκάνιος τραπεζίτης στα Γιάννινα για την ευφυΐα της ανέλαβε να την φιλοξενήσει στο σπίτι του για να συνεχίσει τις σπουδές της στη Μέση Εκπαίδευση. Ετσι εγγράφηκε στη Ζωσιμαία Σχολή και όταν απεφοίτησε συνέχισε τις

σπουδές της στο Διδασκαλείο Ιωαννίνων απ' όπου πήρε το πτυχίο της δασκάλας με άριστα. Κατόπιν διορίστηκε στο Παρθενοναγωγείο της Βίτσας, στο οποίο δίδαξε επί μια πενταετία. Στη συνέχεια δίδαξε επί μία εικοσιπενταετία στα Πάνω και Κάτω Σουδενά. Τα τελευταία χρόνια μετατέθηκε στο Γρεβενίτι όπου υπηρέτησε μόνο για ένα χρόνο, οπότε και συνταξιοδοτήθηκε. Απ' όσα σχολεία κι' αν πέρασε άφησε όνομα για την ευσυνειδησία της και εργατικότητα. Αγάπησε τόσο πολύ το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και την απορρόφησε ολότελα με αποτέλεσμα να μείνει ανύπαντρη. Όλοι μιλούσαν με τα κολακευτικότερα λόγια γι' αυτή. Υπήρξε μια εξέχουσα προσωπικότητα για τη Δημοτική Εκπαίδευση στον τόπο μας. Μετά τη συνταξιοδότησή της επέστρεψε στην οικογένειά της ζώντας κοντά στη μάνα της ως τα βαθιά της γεράματα έχοντας πλήρη διαύγεια πνεύματος συμβουλευόμενος όλους όσους κατέφευγαν σ' αυτή να τη συντροφεύσουν ως την τελευταία στιγμή της ζωής της το έτος 1977 οπότε άφησε για πάντα αυτόν τον κόσμο. Θα μείνει αξέχαστη η μνήμη της.

Η ανηψιά της **Μερόπη**

Επιτυχίες συμπατριωτών μας στον αθλητισμό

— Την Κυριακή **13-3-2011** διεξήχθη στο δημοτικό κλειστό γυμναστήριο Νεάπολης Θεσσαλονίκης το **3ο τουρνουά γυναικών** στο τζούντο με τη συμμετοχή 125 αθλητριών από 25 σωματεία της χώρας μας. Θερμά συγχαρητήρια στην **Καλλιόπη Μπίτσο** από το Πάπιγκο που στην κατηγορία +78 κιλά των **νέων γυναικών** κατέκτησε τη **δεύτερη θέση** και το **ασημένιο μετάλλιο**. Η **Καλλιόπη** κλήθηκε στην **Εθνική ομάδα** να αντιπροσωπεύσει τα εθνικά μας χρώματα στο **διεθνές τουρνουά τζούντο γυναικών «ILIADIS CUP»** που θα διεξαχθεί στη Χαλκιδική στις 9 και 10 Απριλίου 2011. Της ευχόμαστε ολόψυχα Καλή Επιτυχία, να πάρει την **1η θέση** και να την αγχούμε και στους **Ολυμπιακούς αγώνες**.

— Στην **επιτραπέζια αντισφαίριση** στους αντισφαίριση στους τέσσερις καλύτερους αθλητές αναδείχτηκε πανελλαδικά ο **Αριστείδης Βραζιτούλης** από τη Βωβούσα κερδίζοντας ταυτόχρονα και το **χάλκινο μετάλλιο** στο **Πανελλήνιο τουρνουά** της Σίνδου στην κατηγορία Παμπαίδων σε σύνολο 52 συμμετοχών. Η μεγάλη γιορτή του πιγκ-πονγκ έγινε μεγάλης παρουσίας φίλων του αθλήματος. Στην κατηγορία (παιδών) πραγματοποίησε αισιό-

δοξη εμφάνιση και ο **Φερδινάνδος Βραζιτούλης**. Θερμά συγχαρητήρια και σ' ανώτερα...

Στο **διασυλλογικό αγώνα κολύμβησης 4ο κύπελλο Ιωαννίνων — «ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑ 2011»** που διεξήχθη στα Γιάννινα **1-3 Απριλίου 2011** με σωματεία απ' όλη τη χώρα, καθώς και με εκπροσώπηση από τη γειτονική Αλβανία, διαγωνίσθηκαν και τα παρακάτω παιδιά:

Από το **Βιτσικό-Βίκο** ο **Γιώργος Θ. Ντάκουλας** πήρε **τρία μετάλλια** 1. Επειδή κατέλαβε την **2η θέση** στα **100 μ. ύπτιο** αγόρια 10 χρονών 2. **2η θέση** στα **50 μ. ύπτιο** και **χρυσό** στη **σκυτάλη 4X50 μ. μικτή ομαδική**. Από την **Ελάτη** ο **Γεράσιμος Στεργιόπουλος** του Ζώη και της Αγνής πήρε τη δεύτερη θέση στο αγώνισμα **Πεταλούδα** και η αδελφή του η **Ξενία Στεργιοπούλου** πήρε την **1η θέση** στα **200 μ. μικτή ατομική**, τη **2η θέση** στα **400 μ. μικτή ατομική**, την **2η θέση** στα **200 μ. ύπτιο** και τη **2η θέση** στα **100 μ. ύπτιο** και από το **Πάπιγκο** ο **Θοδωρής** του Νίκου **Λυκοβαρδάκης** και της Χαρούλας **Λαγού** που ήρθε **2ος** στα **50 μ. ελεύθερο** ανδρών και **3ος** στα **50 μ. πρόσθιο** ανδρών. Θερμά συγχαρητήρια σε όλα τα παιδιά. Πάντα επιτυχίες και σ' ανώτερα.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσο

Ποιήματα

Η ΚΛΗΜΑΤΑΡΙΑ

*Κύκλ' δε περί σε κισσός
ευπέταλος έλικι θάλλει*

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ
«Θεομοφοιάζουσαι»

*Το σπίτι στέκει έρημο
γι' αυτό διπλά-τριπλά η κληματαριά
το περισφίγγει· μαζί ο κισσός
φουντώνει πνιγηρά
και το αγκαλιάζει μ' όλες τις ανάσες του.
Μια φασολιά κοιτάζει από τη γρίλια: πάλι
κανέννας μέσα στα δωμάτια,
ούτε η φωτιά που μοιάζει μόλις να 'σβησε
στο τζάκι. Η χύτρα πλαγιασμένη
κοιμίζει το θαμπό φεγγάρι. Κι όλη η χλωρίδα
περπατά τοίχο τον τοίχο
κι αφουγκράζεται.*

*Το σπίτι στέκει έρημο
κι αυτός μακριά θερίζει σκοτεινά ασφοδίλια.
Όμως ερήμην του η κληματαριά
καρπίζει ακόμα και τον περιμένει.*

Ηλίας Κεφάλας

* * *

ΠΛΑΤΩΝΙΚΑ

*Κεράσια κατακόκκινα τα χείλη σου
και μήλα μυρωδάτα στην ποδιά σου
στον κήπο σου καλή μου κι αν
περπάτησα, δεν έγινα όμως
κλέφτης της σοδειάς σου.*

Ιωάννης Λέκκος

* * *

Η ΣΚΑΛΑ
ΤΟΥ ΒΡΑΔΕΤΟΥ

*Ετούτη η σκάλα στον γκρεμό,
πίνει νερό απ' τ' άστρα
γκρικά το κρώξιμο τ' αιτού
που κλαίει το στέργο κόσμο.*

*Μονάχη της οσφραίνεται
μέσα στο νύχτιο θάμπος,
τ' ανθάκια της φεγγοβολής
και τ' αηδονιού τα ρόδα.*

*Ετούτη η σκάλα στον γκρεμό,
στον άνεμο κουρνιάζει,
στο βράχο φισοδέρνεται,
στα σύννεφα απαγκιάζει.*

*Κι όπως στο χώμα ο ασπάλαθος
τον ίσκιο του ξεσέρνει,
χώνεται μέσα της βαθιά,
τα σπλάχνα της κεντρίζει.*

*Ετούτη η σκάλα στον γκρεμό,
άνθος γλυκό στα ερέβη,
φλέβα κρυφή για τ' άγρυπνο,
πικρό της γης φεγγάρι.*

Άγγελος Παπαγεωργίου

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ

*Στις 15 του Μαΐου
ανθίζει το λουλούδι
για αρκουμαστέιτε να σας πω
τον Λάμπρο το τραγούδι.*

*Ο Λάμπρος ήταν όμορφος
της Λύκας το καμάρι,
και βγήκε στο Καπέσοβο
τον βάλαν γελαδάρι.*

*Την μέρα που περπάταγε
στο Ρογκοβό στην γκεντιά
την Λένη συναπάντησε
μ' ένα ζαλίκι ξύλα.*

*Καλήν ημέρα Λένη μου
καλήν ημέρα φως μου
που είναι η Χαρίκλεια
ο άλλος σύντροφός σου:*

*Λάμπρο κι' αν με ρώτησες
εγώ θα σου το είπω
η χόρω μου είπε μ' αγαπάς
και γω θα σ' αγαπήσω.*

*Και το ζαλίκι έρριξε
τον Λάμπρο αγκαλιάζει
και στο μικρό του δάκτυλο
δακτυλιδάκι βάνει.*

(Ποίημα του Καπεσόβου γραμμένο
από τον Κων/νο Βογά του
Γεωργίου, για συντοπίτες του).

Βασίλειος Δασκαλόπουλος

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ Κ. ΤΣΟΥΜΑΝΗ

Καλή μας φίλη Λαμπρινή
Σήμερα που είναι η μεγάλη μέρα
για σένα και την οικογένειά σου θα
θέλαμε να σε αποχαιρετήσουμε
λέγοντάς σου λίγα απλά και αληθι-
νά λόγια:

Για μας ήσουν μια εξαιρετική
φίλη. ευγενέστατη, γενναιόδωρη,
πρόθυμη να ακούς και να συμπα-
στέκεσαι.

Για την οικογένειά σου, μια υπέ-
ροχη μητέρα και σύντροφος. Ένας
άνθρωπος με πολλή αγάπη για
όλες τις πτυχές της ζωής:

Για τη δουλειά σου, που ως
καθηγήτρια και με την ευαισθησία
που σε διέκρινε εκπαιδευσης φιλό-
τιμα εκατοντάδες νεαρών παιδιών. Για μια γενικότερη γνώση και τα
τεκταινόμενα ανά τον κόσμο που δεν σταμάτησε να παρακολουθείς και
να συζητάς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθόλη τη διάρκεια της επαγγελ-
ματικής καριέρας αλλά, και μετά τη συνταξιοδότησή σου μέχρι πρό-
σφατα. Για τη συντροφιά και το μίσρασμα με ιτες συναντήσεις που
οργάνωνες συχνά μέσα και έξω από το σπίτι σου.

Θα μας λείψεις καλή μας φίλη.

Αλλά πάνω από όλους θα λείψεις στην οικογένειά σου:

— στη Ράνια, την πρωτότοκη αγαπημένη σου κόρη και τα δυο σου
παλικάρια, τον Πέτρο και τον Σπύρο που λάτρευες
— τον αγαπημένο σου σύντροφο, τον Κώστα, που είσατε αχώρι-
στοι και δίπλα ο ένας στον άλλο όλα αυτά τα χρόνια. Και όταν τον
τελευταίο χρόνο έγινε πολύ αδύναμη, ο Κώστας αγόγγυστα αναπλή-
ρωσε τη δική σου δύναμη.

Ευχόμαστε στους δικούς σου να βρούνε το κουράγιο να αντέξουν
τον αποχωρισμό σου. Ήσουν πολύ περήφανη για να αντέξεις να ζεις
εδώ μια ζωή που δεν σου ταίριαζε. Θα τους βοηθήσει η σκέψη ότι εσύ
θα είσαι καλά εκεί που είσαι και θέλεις οι δικοί σου άνθρωποι να είναι
καλά. Καλό σου ταξίδι καλή μας φίλη.

Για μας θα έχεις πάντα μια θέση στην καρδιά μας!

Βασιλική Παπαδιώτη

Μνημολόγιο

ΓΙΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Το πέρασμα στη χαρά

Κατάφερα τις αγαπημένες μου
εικόνες να τις συγκρατήσω με τρόπο
που ξέρει η απελπισία να ανακαλύπτει
πηγές παρηγοριάς».

Με αυτά τα λόγια του Αριστομένη
Προβελέγγιου θα απευθυνθούμε στις
τρεις γυναίκες, τις τόσο λατρεμένες
της ζωής του Γιώργου Κυρκόπουλου,
που πέρασε χθες στην άλλη ζωή: στη
μάνα του Αρετή, στη γυναίκα του
Μαρία και στην κόρη του Αρετή.

Κάποια στιγμή τελειώνουν οι
δακρυγόνοι αδένες κι αυτές οι γυναι-
κες φορτώνονται με μια συνεχή άφατη
λύπη. Με μια διά βίου πάθηση κι οι
ιδίες, συμπάσχουν μαζί του. Έζησαν
μαζί στη γη. Στον ουρανό τον καλό τους τον έχει αναλάβει ο θεός,
όπως έγραψε ο Φώτης Θελασσινός σε έναν πραγματικό ύμνο για το
χαμό του πατέρα του.

Ο Γιώργος αυτό το θαυμάσιο παιδί, συνοδοιπόρος μας στη δουλειά
από εκείνα τα χρόνια τα παλιά, που απευθυνόταν σε μας με τον ιδιαί-
τερο τρόπο του ως χθες. Πονεμένος, πληγωμένος, χτυπημένος από

την αρρώστια του, μα πάντα αξιοπρεπής και αισιόδοξος. Προσπαθούμε
να θυμηθούμε κάποιες στιγμές, αναμοχλεύοντας το παρελθόν, προ-
σεγγίζοντας με δάκρυα το παρόν.

Στην άκρη της πέννας ήταν η στήλη του.

«Περίμενε και θα ξαναγράψω στην εφημερίδα, θα εγκαινιάσουμε
καινούρια στήλη, που θα είναι μεν στην άκρη της πέννας, αλλά θα
αφορά την παράδοση το δημοτικό μας τραγούδι. Θα αφορά ανθρώπους
που έφυγαν για πάντα, αλλά που σφράγισαν τη ζωή της μικρής μας
πόλης».

Όμως δεν πρόλαβε να πραγματοποιήσει το όνειρό του. Απόμεινε να
βλέπει την ομορφιά του πατρικού του σπιτιού μέσα από τις μνήμες του.
Δεν ήθελε τα άψυχα και έρημα, ούτε τα κουρασμένα. Αναζητούσε το
πέρασμα στην ανάπαυση, στη χαρά.

Και σήμερα φύση και άνθρωποι, η λίμνη και ο ήλιος της πόλης του,
αποχαιρετούν το γιο του Βασίλη Κυρκόπουλου και της Αρετής
Σακελλαρίου, το Γιώργο το δικηγόρο, τον άνθρωπο με τα όλα του.

Του εύχονται να κάτσει να ξεκουραστεί. Κι ας γράψει και ας θυμη-
θεί. Ας γράψει για κείνο το φυτό το αναρριχόμενο, που φύτευαν στην
αυλή του κι αγκάλιαζε τον τοίχο. Αυτός ο σημερινός αποχαιρετισμός
ας σημάνει το διαβατήριο να ζήσει αιώνια στην άλλη ζωή.

Α.Τ.

(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ»)

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

Αρχές Μαρτίου, έφυγε από τη ζωή ο αγαπητός μας συγχωριανός
ΚΩΣΤΑΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ, μακριά από το Σκαμνέλι που τόσο αγαπούσε.

Ανήσυχο και ακούραστο πνεύμα, δάσκαλος ταγμένος και αφοσιω-
μένος στην Παιδεία, πρόσφερε με αγάπη και μεράκι για πολλά χρόνια
στους μαθητές, τις πολύτιμες γνώσεις του. Φιλοπρόδοτος, πολύ διαβα-
σμένος, ήταν ένας ακούραστος και απολαυστικός συζητητής και στα
λόγια του ξεχώριζε την αγάπη και το ενδιαφέρον του για τον τόπο
μας και ιδιαίτερα για το Σκαμνέλι που λάτρευε.

Η γλυκιά και ξεχωριστή φωνή του έδινε ιδιαίτερη ομορφιά και τόνο
στις λειτουργίες των εκκλησιών του χωριού μας και η φινετσάτη
παρουσία του ήταν πάντα αισθητή σ' όλες τις εκδηλώσεις.

Τον θυμάμαι πάντα, να περιδιαβαίνει τα σοκάκια του χωριού μας με
την αχώριστη γκλίτσα του για να φθάσει στο Μεσοχώρι ή τον
Περίβολο, ν' αγναντέψει και να νοσταλγήσει με τους άλλους χωρια-
νούς μας. Κι άλλες φορές τον θυμάμαι με την αγαπημένη του φωτο-
γραφική μηχανή ν' αποθανατίζει τα τοπία και τις ομορφιές του χωριού.
Θα μας λείψεις Κώστα Θεοδοσίου, αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε
δάσκαλε.

Τάκης Βαρζώκας
Μάρτιος 2011

ΣΤΟ ΜΑΘΗΤΗ ΜΟΥ ΗΛΙΑ ΑΡ. ΤΡΑΚΗ

Γρήγορα τελείωσε η δύσκολη ζωή σου Ηλία μου. Με κόπους ιδιαι-
τερους σε μεγάλωσαν οι γονείς σου, ένα γιο σε δύο κορίτσια, κι η ανα-
πηρία σου που σε συντρόφεψε σ' όλη σου τη ζωή, σ' έδεσε περισσό-
τερο μαζί τους.

Μεγάλωσες κι έξυπνος και εργατικός καθώς ήσουν και το χέρι σου
έπανε απ' όλες τις δουλειές, δούλευες ακούραστα βοηθώντας τον
πατέρα σου, αφού παντρεύτηκαν οι δύο αδερφές σου. Κι' ήρθαν απα-
νωτές οι αρρώστιες του πατέρα κι αργότερα της μάνας σου. Δεν το
έβαλες κάτω. Συνέχισες τη δουλειά, παίρνοντας και την ανήμπορη
μάνα σου στο αυτοκίνητο για να μην την αφήσεις μοναχή!

Όπου σε χτύπησε το αστροπελέκι. Η αρρώστια δεν σε λυπήθηκε!
Και πάλι με κουράγιο πάλεψες με την αδελφή σου Φόνη και τον
Μπάμπη τον άντρα της δίπλα σου, μήνες ολόκληρους, όσο μπόρεσες
ν' αντέξεις. Κι ήρθε το τέλος, παλιές μου μαθητή γρήγορα κι άκαρδα
στα πενήντα. Το τέλος μιας ζωής πολύ δύσκολης που την πέρασες
παλλήκαρεια, ως την τελευταία στιγμή.

Ας αναπαύει, ας ξεκουραστεί επί τελους το πονεμένο κορμί σου.
Ας είναι ανάλαφρο το χώμα του χωριού μας. Ας σου φερθεί πονε-
τικά, να μη σε βαρύνει και σε πονέσει περισσότερο.

Η δασκάλα σου

Ελένη Δούδη

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Η **Αναστασία** και ο **Δημήτρης** του **Νίκου Παπαφωτίκα** και της **Πανωραβενιώτισσας** Πόπης Δασουκίδου απόκτησαν στα Γιάννενα υγιέστατο πρωτότοκο αγοράκι.

– Ο **Γιώργος Καρασταμάτης** και η **Αλεξάνδρα** του **Χρήστου Βέργου** και της **Πανωραβενιώτισσας** Σπυριδούλας Κ. Μακρή χάρισαν στην ειρήνη τους ένα υγιέστατο αδελφάκι.

Να ζήσουν τα μωράκια γερά και τυχερά.

Δέσποινα Γκερλέ

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

– Η **Όλγα Μ. Ρίζου** και ο **Βαγγέλης Γκόγκας** βάπτισαν το γιο τους στον Προφήτη Ηλία στα Γιάννενα και τον είπαν **Βασίλη-Φίλιππο**. Να τους ζήσει γερός και τυχερός και στα στεφάνια του να χαρούν...

ΑΡΙΣΤΗ

Γεννήσεις

– Ένα «μαντάτο» έγινε τσουνάμι που ξεκίνησε από το Σίδνεϊ της Αυστραλίας, ξεπέρασε τους ωκεανούς κι έφθασε στην ομορφονιά της Αρίστης στο Ζαγόρι. Τι έλεγε; Ότι ο **Χρήστος Ζαρόπουλος**, που εγκατέλειψε την Αρίστη πριν από κάποιες δεκαετίες **έγινε παππούς**. Η κόρη του **Ευανθία** Αυστραλέζα κι αυτή, του χάρισε στις 24/3/2011 ένα εγγονάκι, το **Θανασάκη**, τ' όνομα του συμπέθερου. (Στην Αυστραλία κάθε νεογέννητο παίρνει αμέσως τ' όνομά του).

Αν ο **Ορέστης**, ο γιος του, και η **Δήμητρα**, το ταίρι του, νιόφερο το ζευγάρι Γιαννιώτες (10.4.10), του χαρίσουν και μια εγγονή, προσεχώς, ο παππούς Χρήστος δεν θα ... πιάνεται. Το ευχόμεθα.

Θερμές ευχές για το νεογέννητο Θανασάκη για ευοίωνη και τυχερή ζωή, με προκοπή κι ευτυχία. Στους γονείς, τους παππούδες και γιαγιάδες και το υπόλοιπο Ζαροπουλείκο να τον καμαρώνουν πάντα γερό και χαρούμενο.

Οικογένειες:

Στ. Συκιώτη

Βασ. Κοντοκάλη

Μαρίας Κοντοκάλη-Δήμου,

Ευαγγελίας Ζαροπούλου

– Η **Ευανθούλα Ζαροπούλου** και ο **Δημήτρης Χήρας** έγιναν γονείς πρωτότοκου υγιέστατου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

αγοριού στο μακρινό Σίδνεϋ της Αυστραλίας.

Να τους ζήσει γερό και τυχερό.

Δέσποινα Γκερλέ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Ευχαριστήριο

– Θέλω δημόσια να ευχαριστήσω και να συγχαρώ, μέσω του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ», τον **Κώστα Διαμαντή** για το πόνημα που μου δώρισε τιμητικώς «**ΜΝΗΜΕΣ, ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗ 1940-44**» όπως επίσης και την κόρη του **Ρένα**, καθηγήτρια Παν/μίου, γειτόνισσα της συζύγου μου, για την άψογη βοήθεια για την έκδοση αυτού του πονήματος.

Μιχάλης-Κλεονίκη

ΒΙΤΣΑ

Γεννήσεις

– Ο **Παύλος Βαταβάλης** και η **Δήμητρα Κεφαλλονίτου** απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στις 18-2-2011 στο Μαρούσι Αττικής. Να ζήσει.

Δέσποινα Γκερλέ

ΒΙΤΣΑ

Συγχαρητήρια

– Θερμά συγχαρητήρια στη **Φερενίκη Βαταβάλη**, Αρχιτέκτονα Πολυετού του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Η Φερενίκη στις 16.12.10 ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ του τμήματος Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Το θέμα της διδακτορικής ήταν «Νέες γεωγραφίες στην Ελληνοαλβανική μεθόριο και διαδικασίες παραγωγής κατοικίας. Ιωάννινα και Αργυρόκαστρο μετά το 1989».

Ολόψυχες ευχές για υγεία, χαρά, ευτυχία και επιτυχία στις μεταδιδακτορικές της σπουδές.

ΚΔΠΓ

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Βαπτίσεις

– Ο **Τάσος Τσιομίδης** και η **Θεοδώρα Γκιτσιούδη** βάπτισαν το τρίτο παιδάκι τους στους Αγίους Αποστόλους στα Γιάννενα το Σάββατο 26-3-2011 και της έδωσαν το όνομα της γιαγιάς **Ευτέρπη**. Να ζήσει και υψούλα να τη χαρούν.

ΔΕΜΑΤΙ

Γεννήσεις

– Η **Αγγελική** και ο **Γεώργιος**

Ι. Νικολός απόκτησαν στα Ιωάννινα κορίτσι. Να τους ζήσει.

Αρραβώνες

– Ο **Νικόλαος Ι. Αγγέλης** αρραβωνιάστηκε με τη **Βίκυ Παπαγιάννη** από την Ηγουμενίτσα. Καλά στέφανα.

Θάνατοι

– Έφυγε από τη ζωή στις ΗΠΑ ο **Ιωάννης Αν. Παππάς** σε ηλικία 73 ετών.

– Έφυγε από τη ζωή στις ΗΠΑ η **Σιέρην Κ. Θεοδώρου** σε ηλικία 63 ετών.

Αιωνία τους η μνήμη!

Βασίλης Σπύρου

ΕΛΑΤΗ

Γάμοι

– Στον αγαπητό μας **Μιχάλη Μάνθου** του Πολύκαρπου και της Αριστούλας Μερτζάνη που παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του **Ευαγγελία (Λίλη) Τσόλη** από την Λίπα Ιωαννίνων στο Μητροπολιτικό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο Ίλιον Αθηνών στις 5 Φεβρουαρίου 2011 ευχόμαστε ολόψυχα την καινούργια τους ζωή να ακολουθεί υγεία-ευτυχία και χαρά.

Ο Σύλλογος των Ελατινών

Πένθη

– Την Πέμπτη 17-3-2011 απεβίωσε στη Θεσσαλονίκη όπου διέμενε η χωριανή μας **Κλεονίκη Τσονίδη** χα του Πύρρου.

Ο Σύλλογος Ελατινών συλλυπείται εγκάρδια τα παιδιά της Κίμωνα και Φοίβη και τους λοιπούς συγγενείς της.

Συγχαρητήρια

– Ο Εξωραϊστικός-Φυσιολατρικός Σύλλογος Ελατινών εύχεται στα παιδιά του χωριού του **Γεράσιμο Στεργιόπουλο** και **Ξενία Στεργιοπούλου** αθλητές του Α.Ο. Ποσειδών Ιωαννίνων που βραβεύτηκαν στη Θεσσαλονίκη στους αγώνες που έγιναν στις 29-30 Ιανουαρίου 2011 υγεία και πάντα νίκες στο ευεργετικό τους.

Στους ευτυχείς γονείς θερμά συγχαρητήρια.

Το Δ.Σ.

Συγχαρητήρια

– Στη φίλη Τούλα Μάνθου για τους γάμους του γιου της εύχο-

μαι κάθε ευτυχία στους νεόνυμφους και γρήγορα γιαγιά.

Ελένη Δούβλη

Θάνατοι

– Στις 22 Μαρτίου 2011 απεβίωσε σε ηλικία 62 ετών ο συμπατριώτης μας από τον Ελαφότοπο **Γεώργιος Β. Κυρκόπουλος** συνταξιούχος δικηγόρος.

Το «Ζ» μας εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγο, την κόρη του και λοιπούς συγγενείς.

Συλλυπητήρια

– Στη φίλη **Νινέτα Χρηστίδου -Καππά** για το θάνατο του συζύγου της **Γιάννη Καππά** εμπόρου της πόλης μας, ανθρώπου ιδιαίτερου, με αρετές που την έκαναν να διακρίνεται στην γιαννιώτικη κοινωνία με την παρουσία και την προσφορά του, θερμά συλλυπητήρια.

Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

– Πλήθος κόσμου ξεκίνησαμε στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων στις 28-3-2011, ντυμένο γαμβρό τον ελεγκτή του ΚΤΕΛ Ιωαννίνων **Κώστα Τριανταφύλλου**, γιο του Χρήστου και της αείμνηστης Αυγής που έφυγε τελείως ξαφνικά και απροσδόκητα. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ

Γεννήσεις

– Ο συγχωριανός μας **Γεώργιος Κ. Καραδέλης** και η σύζυγός του **Κυριακή** που ζουν στην Αθήνα, απέκτησαν στις 31 Μαρτίου το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι. Τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Συγχαρητήρια

– Θερμά συγχαρητήρια στις κόρες μας και ανηψίες μου **Μαριγώ** και **Αλίκη Ράπτη** που πήραν τα πτυχία τους. Η Μαριγώ απ' το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Κλασικό και η Αλίκη απ' το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Νεοελληνικό. Τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Οι γονείς

Πλάτων και Ουρανία Ράπτη

Ο Θεός

Μιχαήλ Π. Ράπτης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Κ. ΠΕΔΙΝΑ

Θάνατοι

– Πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννενα της Δευτέρα 21 Μαρτίου ο **Κων/νος Χρ. Σιουσίου-πουλος** σε ηλικία 58 ετών.

Στη μάνα του και σ' όλους τους δικούς του θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

Συλλυπητήρια

– Η **οικογένεια Βασιλείου Κων/νου** (Αυστραλία) εκφράζει τα βαθύτατα συλλυπητήρια στη μάνα του για το θάνατο του εξαδέρφου της **Κώστα Σιουσίου-πουλου**.

ΚΑΡΥΕΣ

Γεννήσεις

– Η **Αννα Ζήγου** και ο **Παναγιώτης Τράντζας** απέκτησαν πρωτότοκο αγοράκι στα Γιάννενα στις 16-2-2011. Να τους ζήσει με υγεία.

Δέσποινα Γκερλέ

Τι μπορείτε να δείτε
επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

• **Τα μουσεία:** Χλωρίδας & Πανίδας «Λαζαρίδη» στο Κουκούλι, Λαϊκής Τέχνης «Αγάπιος Τόλης» στους Κήπους, «Οικονομίδη» στον Ελαφότοπο, Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο στο Μονοδένδρι και Εκθεση χαλιών & χειροποίητων ειδών στα Άνω Πεδινά. Τα ερείπια του μολοσσικού οικισμού στη Βίτσα

• **Τις εκκλησίες:** Αγίου Γεωργίου στους Νεγάδες, Αγίου Βλασίου στο Μεγάλο Πάπικο, Αγίων Ταξιαρχών στο Μικρό Πάπικο, Αγίου Μηνά στο Μονοδένδρι, Αγίου Νικολάου στο Καπέσοβο και Αγίου Χαραλάμους στο Βρυσόχωρι.

• **Τις μονές:** Βουτσάς στο Γρεβενίτι, Σηπλαιώτισσας στην Αρίστη, Αγίας Παρασκευής στο Μονοδέντρι, στην είσοδο της χαράδρας του Βίκου, Ευαγγελίστριας στα Άνω Πεδινά και Αγίου Ιωάννη Ρογκοβού στο Τσεπέλοβο.

• **Τα πέτρινα γεφύρια** Νούτσου, Καλογερικό, Λαζαρίδη, Παλιόγεφυρο, Βωβούσας, Καμπέραγα, Τσιπιανής και Δόλιανης

• **Τους παραδοσιακούς οικισμούς** Άνω Πεδινά, Αρίστη, Βίκος, Βίτσα, Βραδέτο, Δίλοφο, Δίκωρφο, Ελάτη, Ελαφότοπος, Καπέσοβο, Κήποι, Κουκούλι, Μονοδένδρι, Νεγάδες, Πάπικο, Σκαμνέλι, Τσεπέλοβο και Φραγκάδες

• **Τη χαράδρα του Βίκου**

• **Τη Δρακόλιμνη της Τύμφης** πάνω από το Πάπικο

• **Τις «οβίρες»,** φυσικές πισίνες πάνω από το Πάπικο, που προσφέρονται για κολύμπι

• **Το θάραβο της «Προβατίνας»,** το δεύτερο σε βάθος στον κόσμο

• **Τη θέση Οξιό κοντά στο Μονοδένδρι,** γνωστή για το πέτρινο δάσος της

• **Την πέτρινη σκάλα Βραδέτου,** λιθόκτιστο κλιμακωτό μονοπάτι που οδηγεί στον ομώνυμο οικισμό, τον ορεινότερο του Ζαγορίου και το παρατηρητήριο της χαράδρας του Βίκου στη θέση Μπελόη

• **Την Πασχάλιο Σχολή** στο Καπέσοβο, στην οποία φυλάσσεται η χάρτα του Ρήγα Φεραίου

• **Τη Σαρακατσάνικη Στάνη** στο Γυφτόκαμπο Σκαμνελίου

• **Το Κέντρο Ενημέρωσης** στους Ασπραγγέλους και τα περίπτερα στη Βωδούσα και το Μεσοδούνι

• **Το Κέντρο Ενημέρωσης της WWF** στο Πάπικο

• **Την περιοχή Βίκου-Αώου** και τις περιοχές NATURA 2000

(Από τον Τουριστικό Οδηγό Νομού Ιωαννίνων)

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Γεννήσεις

– Ο **Σπυρίδων Γκόντος** και η **Σταυρούλα Αντωνίου** απόκτησαν δίδυμα αγοράκια στις 11-3-2011 στα Γιάννενα. Να ζήσουν γερά και τυχερά.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γάμοι

– Η **Μαρία Κ. Δόση** και ο **Κώστας Κολιός** παντρεύτηκαν στην Αθήνα 26-2-2011.

Να ζήσουν, να ευτυχίσουν απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Συλλυπητήρια

– Πλήθος κόσμου ξεκίνησαμε στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων την Παρασκευή 11 Μάρτη 2011, τον 70χρονο **Γρηγόρη Χαρίση** από το Γοργοπόταμο Κόνιτσας που έφυγε τελείως αναπάντεχα, προδομένος από την καρδιά του.

Θερμά συλλυπητήρια στην Παπικιώτισσα σύζυγό του **Μαριάνθη Αλ. Τσουμάνη** και λοιπούς συγγενείς...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

– Απεβίωσε στις 29-3-2011 ο **Κώστας Καρθούνης** του Βασιλείου και της Βασιλικής που είχε γεννηθεί στις 10-6-1935.

Συλλυπητήρια θερμά...

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γεννήσεις

– Ο **Γιώργος Ντίνος** και η **Μαριάνθη** του Σωτήρη **Καραμπά** και της Φρειδερίκης Παπικιώτη, απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στις 18 Φλεβάρη 2011 στα Γιάννενα. Γερό και τυχερό το πρώτο δισέγγονο της Λαμπρινής και Ηρακλή Παπικιώτη και να καλοδεχτούνε και άλλα...

Συλλυπητήρια

– Ο συμπαθέστατος 94χρονος **Σταύρος Κανδρέλης**, ανάπηρος πολέμου ξεκουράστηκε για πάντα στην Περίβλεπτο στις 31-3-2011. Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια τα παιδιά του Σωτήρης Κανδρέλης, Κλεονίκη Γιαννάκη και οι υπόλοιποι συγγενείς...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Γάμοι

– Η **Ελευθερία Τσιούρη** και ο **Χρήστος Μαυρογιώργος** παντρεύτηκαν στις 14-1-2011 στα Γιάννενα. Να ζήσουν ευτυχισμένοι και υγιείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Γάμοι

– Η **Έφη Σακελλαρίου** και ο **Κώστας Καραϊσκάκης** παντρεύτηκαν στην Αθήνα. Να ζήσουν ευτυχισμένοι και υγιείς.

Δέσποινα Γκερλέ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΛΩΡΕΕΣ

ΠΕΔΙΝΑ

– Ο γιος της **Στέφανος** και η ανήψια της **Αγλαΐα Κ. Ζωρδούμη**, Βιβή Κ. Ζωρδούμη και ο σύζυγός της **Δημήτριος Νικολινάκος** προσφέρουν στη μνήμη της αείμνηστης **Ρωξάνης Τόκου** το ποσό των 200 Ε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Άνω Πεδινών.

Η Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ

Δωρεά στο Μορφωτικό σύλλογο

Ο συγχωριανός μας **Ανδρέας Ι. Θάνος**, που διαμένει στη Βιρτζίνια της Αμερικής, αναγνωρίζοντας την προσπάθεια του Μορφ. και Εκπ/κού συλλόγου του χωριού που τον άνηψε και την ως τώρα επιτυχημένη πορεία του και το έργο που επιτελείται στην ιδιαίτερη πατρίδα του, προσέφερε στο σύλλογό μας δωρεά εκ ποσού 300 δολαρίων. Με τέτοιες

χειρονομίες ο σύλλογος δεσμεύεται ακόμη περισσότερο στην αφοσίωση προς το χωριό και την πορεία προς το έργο, που έχει χαράξει. Τον ευχαριστούμε και του υποσχόμαστε περισσότερες παροχές εκ μέρους του συλλόγου στην δεύτερη πατρίδα που ζει, ώστε η γενεαλογία του να είναι πάντα συνοδός στη ζωή του και πως όταν το συντομότερο αξιωθεί να την επισκεφθεί θα την βρει αγνώριστη και φυσικά αναβαθμισμένη όπως αρμόζει στην σύγχρονη εποχή που ζούμε.

Εκ του συλλόγου

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Η κα Βασιλεία Τζαφλίδου-Καλογήρου στη μνήμη του **παιδιού της** και των **γονέων της**, προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάφων 50 ευρώ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στο προηγούμενο τεύχος του Μαρτίου με ανακοίνωσή μας, παρακαλούσαμε τους αναγνώστες και συνεργάτες μας, για την τήρηση κάποιων όρων ως προς τα κείμενα για δημοσίευση στο περιοδικό σε σχέση με τον διαθέσιμο χώρο (σελίδες), αλλά και γενικά για την τήρηση των όρων της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

Η σημερινή ανακοίνωση αναφέρεται στο πρόβλημα που συχνά (σχεδόν πάντα) συναντούμε κατά τη διαδικασία συμπλήρωσης της ύλης του περιοδικού κάθε μήνα, όταν με λύπη αναγκαζόμαστε να απορρίψουμε και να μη δημοσιεύσουμε κείμενα που το περιεχόμενό τους δεν έχουν την οποιαδήποτε σχέση με το Ζαγόρι και βρίσκονται σε πλήρη αναντιστοιχία με τους στόχους του περιοδικού.

«Το Ζαγόρι μας», δεν είναι περιοδικό **ποικίλης ύλης** (όπως πολλά άλλα) και οι σελίδες του θέλουμε να γεμίζουν αποκλειστικά με την ιστορία, την παράδοση, την λαογραφία, τον πολιτισμό, τα σημερινά προβλήματα και τις προοπτικές του αύριο για το Ζαγόρι.

Παρακαλούμε αυτό να γίνει κατανοητό από τους συμπατριώτες μας, προς αποφυγή παρεξηγήσεων και παραπόνων από τη μη δημοσίευση κειμένων άσχετων με το Ζαγόρι όπως είπαμε.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Γεωργιάδου Φωτεινή
Γεωργιάδου Μαίρη

ΕΥΡΩ 85

Τσουμάνης Νικόλαος

ΕΥΡΩ 70

Τσιμόπουλος Κων/νος

ΕΥΡΩ 55

Οικονόμου Αμαλία
Ζαρίδη Ελευθερία
Λογοθέτης Νικόλαος
Λύτρα Μαρία

ΕΥΡΩ 50

Φάτσης Νικόλαος
Φάτσης Μίλαν
Σπαθάκης Πέτρος
Δερβένη Δήμητρα
Τόσκα Αφροδίτη
Ζώη-Παπανικολάου Άννα
Παπανικολάου Νικόλαος
Λιόγκας Θρασύβουλος

ΕΥΡΩ 40

Κοντοδήμου Καίτη
Κυριαζή Ρένα
Βαταβάλη Μαρίκα
Βαταβάλη Χάιδω
Αντωνίου Γεωργία
Βαγγελής Κων/νος
Καρανίκας Φωκίων
Ρούντας Γεώργιος
Ρούπα-Σιάκα Γαλάτεια

ΕΥΡΩ 35

Τσίλης Απόστολος
Τζιάσου Ελένη

ΕΥΡΩ 30

Τσόδουλος Βλάσης
Πετρέλη Μαρία
Βαζάκα Ιάνθη

ΕΥΡΩ 25

Καπετσώνης Δημήτριος
Κοντοδήμος Χρήστος
Τσουμάνης Αχιλλέας

ΕΥΡΩ 20

Οιονόμου-Δώδου Τασιότσα
Ζινδριλής Κων/νος
Ρογκότης Ευστάθιος
Βακάμης Πέτρος
Παπαλεξίου Δάντης
Νιτσόπουλος Γεράσιμος

Νιτσόπουλος Στέφανος
Σίββα Χρυσάνθη
Κύρκος Νικόλαος
Κοντονάσιος Θεόφιλος
Νάκος Χρήστος
Κέντρος Νικόλαος
Βαρζώκα Αγγελική
Μπούνας Δημήτριος
Τσονίδης Ιωάννης
Λιάρου Πελαγία
Ζαχάρης Βάσος
Λογοθέτης Θωμάς
Δαλκαβούκη Φιλομήλα
Τσεκούρας Αχιλλέας
Τσεκούρα Χρυσούλα
Μπέλλος Νικόλαος
Κολόμβου Άννα
Ράπτη Μαρία
Παγούνη-Μυστηροπούλου
Μάγδα

Οικονομίδης Ιωάννης
Παπακώστα-Φίλου Μαίρη
Κοκορδάτος Παύλος
Δούζμπε-Αλεξοπούλου Νίκη
Τζαμπούρα Χαρίκλεια
Τζόκας Κων/νος
Στεφοπούλου-Βλαχοπούλου
Ισμήνη
Κάππα-Βολιώτη Νινέτα
Λάβαρης Σπυρίδων
Νίκας Ευάγγελος
Γέπης Θεόφιλος
Τσιάκος Πάνος
Τσάνου Ελένη
Κουμπής Γεώργιος
Παππά Βασιλική
Καβάνιας Γεώργιος
Στυλίδης Χρήστος
Κριττής Μιχαήλ
Αλεξανδρή Αικατερίνη
Γιαννούση-Ζήση Πανδώρα
Νικολάου Ηλέκτρα

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Επίτιμος Πρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Β' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΤΟΥΚΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Μέλος

Αριστίνοδη μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
ΚΟΜΠΑΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛ
Μέλη

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροποταλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 20 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέτη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Δερβένη Δήμητρα 50 ευρώ.
- Βοκοτόπουλος Παναγιώτης 150 ευρώ στη μνήμη του Κώστα Γ. Θεοδοσίου.
- Ο Μπουκουβάλας Ηλίας 50 ευρώ.
- Προσφορά 300 δολλαρίων εις μνήμην του αγαπητού μας Κων/νου Ζαμπαλά, αντί στεφάνου.

Ελαφρό να είναι το χώμα του Καπετσόβου που τον σκεπάζει.

Θωμάς Παύλου Ράπτης

- Νίκη Χρ. Σουσιοπούλου στη μνήμη του αγαπημένου της γιου 50 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί.